

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Cəlil Məmmədquluzadənin 150 illik yubileyi qeyd ediləcək

Prezident İlham Əliyev yanvarın 17-də Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, yazıçı, dramaturq, publisist və ictimai xadim Cəlil Məmmədquluzadənin (1869-1932) anadan olmasının 150 illiyi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd olunur ki, Cəlil Məmmədquluzadə Azərbaycan ədəbiyyatının yeni mərhələyə yüksəlməsində müstəsna rol oynamış və bütün bir ədəbi məktəb formalaşdırmış qüdrətli şəxsiyyətdir. Vətəndaş yazığının bədii nailiyyətləri zəngin irsində Azərbaycanlıq məfkurəsi dövrün ictimai-siyasi fikrinin aparıcı amili kimi dolğun ifadəsini tapmışdır. Sənətkar həyat həqiqətlərini, ictimai mühiti hərtərəfli əks etdirən və bədii-estetik dəyər daşıyıcısına çevrilən rəngarəng obrazlar qalereyası yaratmışdır. Ana dilinin saflığı uğrunda daim mübarizə aparmış Cəlil Məmmədquluzadənin meydana gətirdiyi qiymətli dram və nəsr əsərləri, parlaq publisistika dərin humanist məzmunla zənginləşib. Azərbaycan və onun hüdüdlərindən kənarda geniş yayılaraq milli oyanışa, yeniləşmə hərəkatına yol açan və azadlıq ideyalarının inkişafına qüvvətli təsir göstərən "Molla Nəsrəddin" jurnalı Mirzə Cəlil düşüncəsinin məhsuludur.

Sərəncamda Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinə Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birlikdə, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin təklifləri nəzərə alınmaqla, Cəlil Məmmədquluzadənin 150 illik yubileyinə dair tədbirlər planını hazırlayıb həyata keçirmək tapşırılıb.

Filarmoniyada 20 Yanvara həsr olunmuş musiqi axşamı

Qanlı Yanvar faciəsi qurbanlarının xatirəsi ölkəmizin bütün mədəniyyət ocaqlarında müxtəlif tədbirlərlə yad edilir, tamaşalar, filmlər, sərgilər nümayiş olunur.

Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə yanvarın 19-u saat 19-da M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında 20 Yanvar faciəsinin iyirmi doqquzuncu ildönümünə həsr olunan xatirə tədbiri keçiriləcək.

Gecədə Xalq artisti Rəuf Abdullayevin dirijorluğu ilə Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin ifasında V.A.Motşartın "Rekviyem" əsəri səsləndiriləcək. Tədbirdə həmçinin, Azərbaycan Dövlət Xor Kapellası, əməkdar artistlər Fəridə Məmmədova, Səbinə Əsədova, Əlihaməd İbrahimov, Anton Fərşadnt çıxış edəcəklər.

"Hər kəs həyatı öz duyğularının rəngində görür"

Əsl yaradıcı sənətkar öz üslubu ilə tanınır. 40 ildən arxaqdır ki, real və səmimi rəhda əsərlər ərsəyə gətirən Əməkdar rəssam Rafael Muradov da bu cəhətdən istisna deyil.

Bu günlərdə yolumuzu rəssamın emalatxanasından saldıq. Fırça ustasının çoxsaylı əsərləri bizi rənglər dünyasının sirli aləminə apardı. Tariximizdən səhifələri əks etdirən yağlı boya ilə çəkilmiş tablolar, grafik əsərləri, natürrəal, mənzərələr, portretlər və s. rəssamın ideyalar aləminin rəngarəngliyindən xəbər verir...

səh. 5

Ankarada Nazim Hikmət və Puşkin Sənət Mərkəzi açılıb

səh. 3

Azadlıq aşıqları günü

20 Yanvara həsr olunmuş respublika uşaq rəsm müsabiqəsinin yekun sərgisi keçirildi

Yanvarın 17-də Xətai Sənət Mərkəzində "Azadlıq aşıqları günü – 20 Yanvar" adlı Respublika uşaq rəsm müsabiqəsinin yekun sərgisi açıldı.

Müsabiqə Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqı, "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, Xətai Rayon İcra Hakimiyyəti, 3 nömrəli Uşaq-gənclər inkişaf mərkəzinin dəstəyi, Dövlət Rəsm Qalereyası, "Böyük İpək Yolu" Beynəlxalq Gənclər İttifaqı və Xətai Sənət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilib.

Mərasimdə çıxış edən Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasının direktoru Qalib Qasımov 20 Yanvar faciəsini xalqımızın milli azadlıq ruhunun təəcəssümü kimi dəyərləndirib. Bildirib ki, həmin gecə şəhid olan

vətən övladları bu gün müstəqil Azərbaycanın var olması üçün canlarından keçiblər. Məhz bu mübarizliyin sayəsində bizlər

bu gün müstəqil Azərbaycanın vətəndaşlarıyıq. Qeyd olundu ki, 20 Yanvar faciəsinin ildönümü münasibətilə

Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən bütün qurumlarda tədbirlər keçirilir.

davamı səh. 2-də

"Mən aktrisa olmaq üçün dünyaya gəldim..."

önündə Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə çıxan gənc bir aktrisa - Amaliya xanım canlanır.

Səhnəyə çıxdı və səhnəyə özü ilə birgə gəncliyin tərəvəzini, cazibəsini gətirdi. Sonralar bir çox obrazlar yaratdı. Mən çox xoşbəxtəm ki, sənət yollarımda Amaliya xanım ilə birgə işlər görmüşəm. O, Akademik Dram Teatrında Təhminə obrazını canlandırdı. On böyük arzularından biri də bu obrazı kinoda da yaratmaq idi. Təəssüf ki, bu ona nəşib olmadı. Bu gün Amaliya xanım aramızda yoxdur. Amma təsəlli odur ki, xatirələr ələmi də gerçək dünya qədr realdır. Amaliya xanım da minlərlə seyrçisinin, heyranının qəlbində yaşayacaq.

davamı səh. 3-də

Vətənpərvərlik kinosu həftəsi davam edir

Mədəniyyət Nazirliyi Kinematografiya şöbəsinə və Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən "Vətənpərvərlik kinosu həftəsi" çərçivəsində Milli Qəhrəmanlara həsr olunmuş filmlər nümayiş olunur.

Mərdəkan Mədəniyyət sarayında rejissor Anar Şuşalının Milli Qəhrəman Elxan Zülfiqarova həsr olunmuş "Ömrün qırx anı" və rejissor Behzad Əhmədovun Milli Qəhrəman

Rövşən Hüseynov haqqında çəkdiyi "Döyüşə tələbələr gedir" filmləri göstərilir.

Yasamal rayon Heydər Əliyev Mərkəzində isə rejissor Kamalə Musazadənin Milli Qəhrəman, 1991-ci ilin 20 noyabrında vertolyot qazasında həlak olmuş telejurnalist Alı Mustafayev haqqında "Alı zirvəsi" adlı filmi nümayiş olunub.

Aparıcı Azər Zeynalzadə zaman-zaman xalqımızın başına gətirilən müsibətlərdən danışdı və Alı Mustafayevnin həyatı haqqında məlumat verdi.

Çıxışçılar – Alı Mustafayevin müəllimləri, dostları onunla bağlı öz xatirələrini bölüşüb, onun qorxmaz bir telejurnalist olmasını, qaynar nöqtələrdən reportajlar hazırlamağa birinci getməsinə, bir neçə dəfə vertolyot qazasına düşməsinə baxmayaraq, daim ön cəbhədə olduğunu bildiriblər.

Daha sonra film tamaşaçılara təqdim olundu. Milli Qəhrəmanın bacısı Məral Mustafayeva öz ailəsi adından tədbirin təşkilatçılarına və filmin çəkilişində əməyi keçənlərə təşəkkürünü bildirdi.

Ziyah məsuliyyəti, vətəndaş qeyrəti

Əslində, insanın ömrü uzun, ya qısalığı ilə deyil, qiymətinə yazılan bu zaman kəsiyini necə yaşamaqla ölçülür. Bəxti illər bolluğu sərindən gətirənlər də olur, qısa ömründə yaxşı ad-san qazanıb yadda qalan əməllərlə ədəbləşənlər də.

"Mənim bəxtim nağıllarda olduğu kimi, həmişə üpdən gətirib" deyən görkəmli dilçi, türköloq alim, ictimai-siyasi xadim Aydın Məmmədov (1944-1991) ikinci kateqoriyaya aid şanşlılardan idi.

47 ilə sığdırdığı elmi irfan aydınlığı, siyasi, meydan öncüllüyü onu əbədi xatirlənəcaq ölümsüzlər mərtəbəsində qərarlaşdırdı. Çünki o, yönünü çevirdiyi bütün sahələrdə professionallığı ortaya qoyur, örnəyə çevrilirdi...

Qışın buz yağdırdığı məqamlarda (16 yanvar) Şəkinin Kiş kəndində dünyaya göz açan Aydın Məmmədov hərarətli ömrü yaşadı. Bu hərarət xalqın səhərlərini işığa qorq etməyə, elmi, mədəni, mütərəqqi dünyagörüşlü nəsilə yetişdirməyə yaradı. Qonşu Oxud kənd orta məktəbini qızıl medalla bitirmişdi. Azərbaycan (indiki Bakı) Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsində təhsil almış, SSRİ EA-nın Dilçilik İnstitutunun Türk dilləri bölümünün aspiranturasında oxumuşdu. Orta məktəbdə müəllim olmuş, sonralar elm meydanında bilik və qızıldan qiymətli idealları xalqın gələcəyi naminə xərcləməyə başlamışdı. Fəaliyyət istisqamətləri genişlənməkdə, məsuliyyət və zəhmət sayəsində qazandığı şöhrət isə artmaqda idi.

davamı səh. 6-da

Maneje bitən ömür

XX əsrin əvvəllərində Orta Asiyada, Rusiyanın bir sıra şəhərlərində möhir heyvan təlimçisi kimi tanınmış əslən Bakıdan olan Ələkbər Fərrux haqqında nə bilirik?

"Ələkbər Fərrux çox qüvvətli, qorxmaz və iradəli bir təlimçi olmuşdur. Heyvanların təbiətinə yaxından bələd olan, onların şiltə-qılıqlarına təmkinlə dözən sirk ustası kimi ömrünün böyük bir hissəsini manejlərdə keçirmiş və elə maneje də həlak olmuşdur. O, vəhşi heyvanları: pələng, şir, fil, timsah, ayı, canavar və başqalarını məharətlə əhlişləndirməklə böyük şöhrət tapmışdır".

səh. 7

Mədəniyyət siyasətinin daha effektiv şəkildə həyata keçirilməsi üçün bütün zəruri tədbirlər görülməlidir

səh. 3

Azərbaycanlı dizaynerin "Kəpənək effekti" Nyu-Yorkda təqdim olunacaq

səh. 8

Dövlət orqanlarının strukturunun optimallaşdırılması və idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı fərman imzalanıb

Prezident İlham Əliyev yanvarın 17-də Azərbaycan Respublikasında bir sıra dövlət orqanlarının strukturunun optimallaşdırılması və idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında fərman imzalayıb.

Fərmana əsasən, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Borcunun İdarə Edilməsi Agentliyi ləğv edilib və onun funksiyaları nazirliyin Aparatına verilib. Maliyyə Nazirliyinin Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyinin əsasında Maliyyə Nazirliyi yanında Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi yaradılıb. Maliyyə Nazirliyinin Qiymətli Metallər və Qiymətli Daşlara Nəzarət Dövlət Xidməti ləğv edilib.

Həmçinin Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin tabeliyində Gənclərin Problemləri Üzrə Elmi Araşdırmalar Mərkəzi ləğv edilib.

Fərmana əsasən, Bakı şəhərində, habelə "ASAN xidmət" mərkəzlərinin yerləşdiyi Azərbaycan Respublikasının digər inzibati ərazi vahidlərində müvafiq dövlət xidmətləri yalnız "ASAN xidmət" mərkəzlərində həyata keçiriləcək.

Fərmanda qeyd olunub ki, Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin saxlanılması üçün hər il üçün dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitin (dövlət əsaslı vəsait qoynuluğu (investisiya xərcləri) istisna olmaqla) yuxarı həddi nazirliyin tabeliyindəki qurumların ("AzlnTelekom" MMC istisna olmaqla) dövlət büdcəsinə ödədiyi dividəndin cəmi məbləğinin yuxarı həddi ilə məhdudlaşır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına hüquq mühafizə və hərbi sahələrdə fəaliyyət göstərən dövlət orqanlarının və qurumlarının fəaliyyətinin daha səmərəli təşkili, eyni və ya oxşar sahəliyyətlərin daha optimal həcmə resurs sərf edilməklə həyata keçirilməsi məqsədilə həmin dövlət orqanlarının və qurumlarının sayının, saxlanma xərclərinin və işçilərinin sayı həddinin optimallaşdırılması ilə bağlı təklifləri üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmək tapşırıb.

Bundan əlavə, Prezident Administrasiyasına mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının, habelə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının strukturuna daxil olan (tabeliyindəki) elm, elmi tədqiqat, aradırma, ixtisaslaşdırma və digər bu kimi sahələrlə məşğul qurumların (institut, mərkəz, təhsil müəssisəsi və s.) fəaliyyətində səmərəliliyi artırmaq və onların idarə edilməsini təkmilləşdirmək üçün təkliflər hazırlanması məqsədilə İcrai Qrup yaradılmasını və müvafiq təkliflərin Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilməsini altı ay müddətində təmin etmək tapşırıb.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Akkreditasiya və Nostifikasiya İdarəsinin ləğv edilməsi və onun funksiyalarının nazirliyin Aparatı vasitəsilə həyata keçirilməsi, Təhsil İşçilərinin Pəşakər İnkişafı İnstitutunun, Azərbaycan Respublikası Təhsil İnstitutunun, İstedadlı Uşaqlarla İş Mərkəzinin və Respublika Elmi-Pedaqoji Kitabxanasının vahid qurumda birləşdirilməsi, Respublika Bədən Tərbiyəsi Mərkəzinin və "Təhsil" Respublika İdman Mərkəzinin vahid qurumda birləşdirilməsi də fərmandan əksini tapıb.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə və aidiyyəti qurumlara fərmanın icrası ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilib.

Ölkə başçısı yanvarın 16-da Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin strukturunun və idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında fərman imzalayıb.

Özəl teleradio yayımçılarına maliyyə yardımı ayrılıb

Azərbaycan Respublikasında özəl teleradio yayımçılarına ölkə haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların öz vətənləri haqqında daha dolğun məlumatlandırılması, Azərbaycan xalqının mədəniyyətinin və milli-mənəvi dəyərlərinin təbliği sahəsində fəaliyyətinin stimullaşdırılması, həmçinin texniki imkanların artırılması məqsədilə maliyyə yardımı göstəriləcək. Ölkə başçısının yanvarın 17-də imzaladığı sərəncama əsasən, özəl ümumdünya teleradio yayımçılarına "Azerispace-1" peyki və digər vasitələrlə yayım həyata keçirməsinə əlavə dəstək verilməsi məqsədilə Milli Televiziya və Radio Şurasına 3 milyon manat ayrılıb.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin yaz sessiyasında ilk iclası

Yanvarın 17-də Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin yaz sessiyasında ilk iclası keçirilib. Komitənin sədri Rəşad Hüseynov əvvəlcə 2018-ci ilin payız sessiyasında görülmüş işlər barədə hesabatı diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, payız sessiyasında komitənin 7 iclası keçirilib, 22 məsələ müzakirə edilib.

İclasda "Milli Arxiv Fondu haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi müzakirə olunub. Qeyd edilib ki, layihə "Dövlət siri haqqında" qanunda 2018-ci il iyunun 12-də təsdiq edilmiş dəyişikliklərə uyğunlaşdırma məqsədilə hazırlanıb.

Həmçinin "Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun maliyyə qaydaları haqqında", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu arasında yerləşmə ölkəsi haqqında" sənədlərin təsdiq edilməsi barədə qanun layihələrinə baxılıb. Qanun layihələri Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə edilib.

Avropa İttifaqının dəstəyi ilə bu il bir neçə festival keçiriləcək

Avropa İttifaqının xətti ilə Bakıda bir sıra mədəni layihələr həyata keçiriləcək. Onların arasında müxtəlif mövzulu festivallar da yer alır. Bunlardan biri bu ilin may ayında təşkil olunacaq və tolerantlıq mövzusunda həsr ediləcək. Gənclər bərabərliyi və qadınlarla həsr olunan festivalın sentyabr ayına təsadüf edəcəyi gözlənilir. Üçüncü tədbir isə mədəni irsin təbliğinə həsr olunacaq və noyabr ayında baş tutacaq.

Avropa İttifaqının Azərbaycanı nümayəndəliyinin müvafiq işlər vəkili Denis Daniilidis bu sözləri Gəncəyə səfəri çərçivəsində şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramovla keçirilən görüşdə söyləyib.

Denis Daniilidis bildirib ki, bu festivallar keçirilməsi barədə baş tutacaq tədbirlərdən bir neçəsinin Gəncədə keçirilməsi planlaşdırılır və səfərin də məqsədi bu istiqamətdə müzakirələr aparmaqdır.

əvvəlki səh. 1-də

Direktor diqqətə çatdırıb ki, "Azadlıq aşıqları günü" rəsm sərəşində məktəblilərin təqdim etdikləri əsərlərin hər birində uşaqların faciəyə baxışı öz əksini tapıb. Bu rəsmlərdə uşaqların sabahı inamı

ilə yanaşı, həm də tarixin unudulmaması missiyası var. O məşum gəcənin canlı şahidi, Əməkdar rəssam Rafael Muradovun "Qara Yanvar" əsəri uşaqlar və gənclər üçün nümunə xarakterini daşıyırdı".

Qalib Qasimov sərgiyə qatılan bütün uşaqlara, onların valideynlərinə və müəllimlərinə təşəkkürünü bildirdi.

Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının katibi, Xalq rəssamı Ağaalı İbrahimov, Əməkdar incəsənət xadimi Ziyadxan Əliyev, Xətai Sənət Mərkəzinin rəhbəri Zəhid Əvəzov 20 Yanvar faciəsinin sənətdə təsvirini xalqımızdan

Azadlıq aşıqları günü

20 Yanvara həsr olunmuş respublika uşaq rəsm müsabiqəsinin yekun sərgisi keçirildi

yaddaşında yaşadılması, gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından vacibliyini vurğuladı.

Sonda rəsm müsabiqəsinin iştirakçılarına diplomlar təqdim edildi. Qeyd edək ki, müsabiqəyə paytaxt və bir sıra rayonlardan 400-ə yaxın uşaq 700-ə qədər əsər təqdim etmişdi. Münsiflər heyətinin rəyi ilə 110 uşağın 120-yə qədər əsəri həmçinin, "Böyük İpək Yolu" Beynəlxalq Gənclər İttifaqının təşkilatlığı ilə 20-dən artıq yeniyetmə və gəncin əsərləri uğurlu işlər kimi sərgi üçün seçilib.

LALƏ

"Zəlimxan dünyası"

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsi Nizami rayon MKS-nin Mərkəzi kitabxanasında "Sözlü-sözlü Borçalı" məclisi ilə birgə "Zəlimxan dünyası" adlı tədbir keçirilib.

Tədbir müasir Azərbaycan poeziyasında öz dəst-xətti ilə seçilən Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun yaradıcılığına həsr edilib.

Tədbirdə şairin ömür yolu və yaradıcılığında, Azərbaycan ədəbiyyatının zənginləşməsindəki xidmətlərindən danışılıb. Bildirilib ki, Z.Yaqub bütün türk dünyasında sevilən böyük şair idi.

Sonra şairin şeir və poemalarından parçalar söylənilib, aşıqların ifasında onun sözlərinə yazılmış mahnılar səsləndirilib.

80 ölkənin səfiri xoşməramlı səfirin yubileyində

Polad Bülbüloğlunun təşəbbüsü ilə Zürab Səretelinin 85 illiyi qeyd olunub

Moskvada akkreditə olunmuş diplomatik korpusun duayeni, Azərbaycanın səfiri Polad Bülbüloğlunun təşəbbüsü və Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin Dövlət protokol departamentinin dəstəyi ilə Rusiya Rəssamlıq Akademiyasının prezidenti, SSRİ Xalq rəssamı, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Zürab Səretelinin 85 illiyi qeyd olunub.

Zürab Səreteli adına İncəsənət qalereyasında keçirilən tədbiri açan RF XİN-in Dövlət protokol departamentinin direktoru İqor Boqdanov rəssamın yubileyinin keçirilməsi ideyasına görə Polad Bülbüloğluna təşəkkürünü bildirdi.

O, xoşməramlı səfir Zürab Səretelinin yubileyi gəcəsinə 80 ölkənin səfirinin toplaşmasını əlamətdar hadisə kimi qiymətləndirib, sənətə kə cənsəğli arzulayıb.

gəcəsinə təbriklərimizi çatdırmaq üçün müxtəlif ölkələrin səfiriləri bir yere toplaşdı".

Müstəqil Dövlətlər Birliyi işləri, xaricdə yaşayan həmvətənlər və beynəlxalq humanitar əməkdaşlıq üzrə Federal Agentliyin (Rosotrudnichestvo) rəhbəri Eleonora Mitrofanova yubilyara "Beynəlxalq əməkdaşlığa töhfəyə görə" döş nişanını təqdim edib.

Dövlətlərarası Aviasiya Komitəsinin sədri Tatyana Anodina, Rusiya Prezidentinin beynəlxalq mədəni əməkdaşlıq üzrə xüsusi nümayəndəsi Mixail Şvidkov, Rusiyanın Əməkdar incəsənət xadimi, M.M.Ippolitov-İvanov adına Dövlət Musiqi Pedaqoji İnstitutunun rektoru Valeri Voro və digər çxış edənlər sənətkarın yubileyi münasibətilə təbrik ediblər.

Milli Kitabxanada sərgi və film nümayişi

Yanvarın 17-də Milli Kitabxanada "20 Yanvar – Ümumdünya hüzn və qürur günü" mövzusunda kitab sərgisi və film nümayişi keçirilib.

Milli Kitabxananın direktoru Kerim Tahirov 1990-cı ilin Qanlı Yanvar hadisələri haqqında danışıraq ölkəmizin müstəqilliyi, suverenliyi uğrunda canlarını qurban verən şəhidlərimizin adının əbədi olaraq Azərbaycan tarixinə və xalqımızın yaddaşına həkk olduğunu söyləyib. O, 20 Yanvar faciəsinin eyni zamanda Azərbaycan xalqının qəhrəmanlığı tarixinin parlaq səhifəsi olduğunu bildirdi.

Kerim Tahirov ümummilli lider Heydər Əliyevin 1990-cı il yanvarın 21-də Moskvadakı Azərbaycan nümayəndəliyində tarixi çıxışını xatırladı. Bildirib ki, böyük siyasətçi tərəfindən cinayətə görə SSRİ rəhbərliyi qətiyyətlə ittiham edənərkən bu barədə həqiqəti bütün dünya ictimaiyyətinə, dünya mətbuatına çatdırıb.

Tədbirdə Milli Kitabxananın direktor müavini Mələk Hacıyeva, Ədibə İsmayilova da çıxış ediblər. 1990-cı ilin 20 yanvar gəcəsinə həlak olan vətən oğullarının

Azərbaycanın tarixinə parlaq səhifə yazdıqları vurğulanıb. Bildirilib ki, Azərbaycan Milli Kitabxanası xalqımızın başına gətirilən faciə haqda tarixi həqiqətləri Azərbaycan və dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün müxtəlif tədbirlər keçirir, kitab sərgiləri, kitab təqdimatları təşkil edir. Kitabxananın sayında 20 Yanvarla bağlı elektron məlumat bazası yerləşdirilib, informasiyalar və elektron resurslar daim yenilənir.

Milli Kitabxananın əməkdaşları Səyyarə Məmmədli və Tərlanə Əliyeva faciə qurbanlarına, şəhidlərimizə həsr edilən səfərləri söyləyiblər.

Şəhidlərə həsr olunmuş film nümayişi etdirilib. Sonda tədbir

iştirakçıları 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş, müxtəlif dillərdə

300-dən artıq nəşri əhatə edən kitab sərgisi ilə tanış olublar.

Şəhidlərin xatirəsi yad edilib

Cəfər Cəbbəli adına Respublika Gənclər Kitabxanası tərəfindən "20 Yanvar – şəfərlə və qürur günümüz" adlı bibliografik icmal hazırlanaraq kitabxananın saytında yerləşdirilib.

Oxucularla "20 Yanvar faciəsi" adı altında müzakirə aparılıb, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları Gültəkin Əsgərova və Şirin Mirzəyeva həsr olunmuş filmlərə baxış keçirilib. Yanvarın 16-da kitabxana tərəfindən Qanlı

Yanvar faciəsində həlak olanların ailə üzvləri ilə Şəhidlər xiyabanında görüş təşkil edilib.

Kitabxananın elmi işlər üzrə direktor müavini Xəlilə Musayeva 29 il əvvəl Bakıda tərəfindən qırqın barədə danışdı.

20 Yanvar şəhidlərindən İlham Allahverdiyev yaxın qohumu və dostu Füzuli Quliyev o qanlı günün canlı şahidi kimi təəssüratlarını bölüşüb.

Sonra şəhidlərin məzarları üstünə gül dəstələri qoyulub.

əvvəlki səh. 1-də

Kinorejissor, Xalq artisti Eldar Quliyev teatr və kino sənətimizə dəyərli töhfələr vermiş aktrisa-nın mənalı ömrü yolu və zəngin yaradıcılığına nəzər saldı. Bildirdi ki, Amaliya Pənahovanın sənəti onu səvalərlər qalibində həmişə yaşayacaq: "O, sənətinin vürğünü idi. Peşəkar aktrisa idi, heç bir rəldən imtina etməzdi və rejissorlar onunla işləməkdən zövq alırdı. Amaliya xanım sənətdə, səhnədə, kamera qarşısında yaşayırdı".

Xatirə gecəsində Milli Məclisin deputatları Şəmsəddin Hacıyev, Qanirə Paşayeva və başqaları Amaliya Pənahovanın bənərsiz sənət dünyasından, özünəməxsus yaradıcılıq xatəngərindən, bir-birindən maraqlı obrazlar qalereyasından söhbət etdilər.

Bildirildi ki, səhərkəni adlı Azərbaycan teatrının böyük bir dövrü ilə bağlıdır. O, yüksək ustalıqla həyatı verdiyi obrazlarla tamaşaçıların yaddaşına

təbliğinə, inkişafına həsr edib. O, 1964-cü ildən ömrünün sonunaqədər teatrda, kinoda, televiziya tamaşalarında 300-dən artıq müxtəlif səpkili, Azərbaycan teatr sənətinin silinməz tarixinə çevrilən parlaq obrazlar yaradıb. Onlardan Tormis, Nəstəvan, Medeya, Burla xatun, Məhsəti, Larisa, Ofeliya, Linza və digərləri teatr salnaməmizə qızıl hərflərlə yazılıb.

Qeyd olundu ki, böyük istedadla malik aktrisa bacarıqlı rejissor kimi də özünü sinayıb, 10-dan çox teatr və televiziya

edərək onların yaradıcılıq qabiliyyətinin inkişafı üçün səylərini əsirgəməyib. Teatr və kino sənətinin inkişafında böyük xid-

mətlərinə görə yüksək dövlət təltiflərinə layiq görülüb.

Xatirə gecəsində sənətkarın uzun müddət rəhbərlik etdiyi Bakı Bələdiyyə Teatrı aktyorlarının iştirakı ilə tamaşalardan səhnələr təqdim olundu, teatr sahəsində və kinoda canlandırdığı filmlərdən fragməntlər nümayiş etdirildi.

Fariz HÜSEYNOV

Maestronun mənzil-muzeyində tanınmış dirijorla görüş

Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyinin filiali olan Niyazinin mənzil-muzeyində yanvarın 16-da Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının baş dirijoru, Əməkdar artist Əyyub Quliyevlə görüş təşkil edilib.

Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyinin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Alla Bayramova çıxış edərək tanınmış dirijorla təqdimatla tanış oldu.

Muzeyin şöbə müdiri Xanım Abdinova dirijorun yaradıcılıq yolu və sənət uğurlarından danışdı. Bildirdi ki, Əyyub Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının Dirijorluq fakültəsinin, 2007-ci ildə isə N.A.Rimski-Korsakov adına Sankt-Peterburq Dövlət Konservatoriyasının aspiranturasını bitirib. 2008-ci ildə Vyana Dövlət Musiqi və İncəsənət Universitetində təhsil alıb. Bakı Musiqi Akademiyasının tələbəsi iken dirijor kimi fəaliyyətə başlayıb.

və musiqi rəhbəri vəzifəsinə təyin edilib. Eyni zamanda dünyanın məşhur orkestrlərinin dəvətili dirijoru kimi çıxış edir. Dirijor peşəqabili fəaliyyətdə də məşğuldur, U.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının Xor dirijorluğu kafedrasının dosentidir.

Tədbirdə daha sonra bəstəkar, Xalq artisti Azər Dadaşov, əməkdar incəsənət xadimləri Nazim Kazimov, Məmmədadağ Umudov və başqaları çıxış edərək Əyyub Quliyevin istedadlı dirijor kimi yaradıcılığından danışdılar.

Yaradıcılıq planlarından danışan Əyyub Quliyev musiqi sənətinə olan hədsiz maraq göstərməsində atası, Xalq artisti, məşhur tarzen Ramiz Quliyevin mühüm rol oynadığını dedi. O, görüşün təşkilatçılarına və iştirakçılarına təşəkkürünü bildirdi.

Tədbirdə Əyyub Quliyevin dirijorluq etdiyi konsertlərdən videoyazılar nümayiş olundu. Opera və Balet Teatrının solisti Tələh Yəhyayev, Nina Makarova və başqalarının ifasında kamera konserti təqdim edildi.

Səvalin FƏRƏCOV

Mədəniyyət siyasətinin daha effektiv şəkildə həyata keçirilməsi üçün bütün zəruri tədbirlər görülməlidir

Prezident İlham Əliyev yanvarın 15-də "Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin strukturunu və idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" fərman imzalayıb. Fərman son illər ölkə başçısının təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə dövlət idarəçiliyində aparılan genişmiqyaslı struktur islahatlarının, bütün sahələr üzrə optimal, çevik və səmərəli idarəetmənin təmin edilməsi istiqamətində həyata keçirilən siyasətin tərkib hissəsi kimi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Bu fikirləri Mədəniyyət Nazirliyinin İnformasiya və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri İntiqam Hüseynov deyib.

Şöbə müdiri bildirib ki, dövlət başçısının 2014-cü il fevralın 14-də imzalanmış sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Konsepsiyası"na uyğun olaraq mədəniyyət sahəsində səmərəli idarəetmə sisteminin formalaşdırılması məqsədilə bu sahədə də bir sıra vacib qərarlar qəbul edilib. O cümlədən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il martın 29-da imzaladığı sərəncama uyğun olaraq 2017-ci ildən nazirliyin Bakı şəhəri üzrə baş idarəsi və 15 regional idarəsi fəaliyyətə başlayıb, ölkə başçısının "Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" 2018-ci il iyunun 6-da imzaladığı fərmana uyğun olaraq Mədəniyyət Nazirliyinin strukturu yenidən formalaşdırılıb.

"Qəbul edilən bu qərarlar ölkəmizdə mədəniyyət siyasətinin daha effektiv şəkildə həyata keçirilməsi, müvafiq sahələrin idarə olunmasında innovasiyaların, qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi, müasir yanaşma, mədəni xidmətlərin səviyyəsinin yüksəldilməsi və dövrün tələblərinə uyğun təşkil, mədəniyyət müəssisələrinin fəaliyyətinin optimallaşdırılması, bütçə vəsaitlərinin qənaətlə və daha səmərəli istifadəsinin təmin etmək məqsədi daşıyır. Ölkə başçısının yanvarın 15-də imzaladığı fərman dövrün və zamanın tələblərinə cavab verən effektiv mədəniyyət siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində görülən işlərin, aparılan islahatların məntiqi davamıdır", - deyə İ.Hüseynov əlavə edib.

Vurğulandı ki, fərmandan beynəlxalq təcrübə, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının imkanları, hələlə mövcud tələbat nəzərə alınmadan, ölkədə kitabxana sisteminin inkişafı, dövlət mükiyyətinin onun muzeylərinin fəaliyyətinin optimallaşdırılması və daha təkmil muzey fəaliyyətinin təşkil, nazirliyin tabeliyindəki musiqi məktəblərinin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə inzibati-ərazi vahidləri üzrə daha kompakt təşkil, mədəniyyət mərkəzlərinin, mədəniyyət evlərinin və klubların, rəsm qalereyalarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi kimi mühüm məsələlər əksini tapıb. Qeyd olunan məsələlərin həlli ilə bağlı fərmanla yaradılan komissiyaya, o cümlədən Mədəniyyət Nazirliyinə müvafiq tapşırıqlar verilib. Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən fərmandan irəli gələn məsələlərin həlli, qarşıya qoyulan tapşırıqların icrası ilə bağlı bütün zəruri tədbirlər görülməlidir.

Özbəkistan telekanalında Azərbaycan mədəniyyətindən söz açılıb

Dəşkənddəki "Məhəllə" televiziya kanalının "Xalqlar və mədəniyyətlər" adlı verilişi Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin (AMM) fəaliyyətinə həsr olunub. Verilişdə ölkəmizin zəngin mədəniyyətinə, incəsənətinə, mətbəxinə və adət-ənənələrinə geniş yer verilib.

Verilişdə AMM-in direktoru Samir Abbasov mərkəzin fəaliyyəti, iki xalq arasında dostluq əlaqələrinin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən layihələr və milli mədəniyyətimiz haqqında məlumat verib.

Verilişdə AMM-də yaradılan "Azərbaycan dövlətçiliyi tarixi muzeyi" barədə, mərkəzin "Odlar yurdunun naxışları" adlı muzeyində sərgilənən qədim Qarabağ, Şirvan, Quba, Naxçıvan, İrəvan və s. xalqlar haqqında məlumat verilib. Həmçinin mərkəzin nəzdindəki "Azərbaycan qızları" rəqs ansamblının ifasında "Uzundərə", "Mirzeyi", "Xançobani", "Nalbax" və s. rəqsləri nümayiş etdirilib. Azərbaycanın Əməkdar artisti Kövçək Əliyeva milli rəqslərimiz haqqında danışdı.

Proqramda AMM-in foyesində yaradılan "Azərbaycan milli ilbasi" stendi də göstərilib, xalqımızın geyim mədəniyyəti haqqında məlumat verilib.

Ankarada Nazim Hikmət və Puşkin Sənət Mərkəzi

Sənət məkanında "Nazim Hikmət karikaturalarda" adlı sərgi açılıb

Sankt-Peterburq meydanında yerləşir. Binanın quruluşu, daxili dekorasiyası, mebellər də klassik rus tikilişini xatırladı. Binada Nazim Hikmətin böyük heykəli qoyulub ki, onun da müəllifi Türkiyədə yaşayan məşhur azərbaycanlı heykəltəraş Şair Rüstəmdir. Sənət mərkəzində sərgilər, konfranslar keçiriləcək, orqan mətbəxlər təqdim olunaçaq, rus-türk rəsm, musiqi dərsləri veriləcək.

Sənət evində yanvarın 15-də keçirilən ikinci tədbir adını

har birimizin bildiyi kimi, böyük vətən səpni idi və burada görüldüyü əsərlər dünyanın məşhur karikaturacılarının əməyi ilə ərsəyə gəlib.

Türkiyə Memarlar Odası Ankara Şöbəsinin sədri Təzcan Karakuş Cəndan böyük şairi Rusiya və Türkiyə arasında körpü adlandırdı və bildirdi ki, bu sərgi 3 iyununda Nazim Hikmətin vəfatının ildönümündə Moskvada da açılacaq.

Rusiyanın Türkiyədəki səfirliyinin mədəniyyət ataşesi Aleksandr Sotnicenko isə fikirlərini belə ifadə etdi: "Puşkin necə ki, Türkiyə üçün önəmli idi, Nazim Hikmət də Türkiyə üçün o qədər önəmli idi. Amma Rusiya və Türkiyə münasibətləri üçün Nazim Hikmət kimi önəmli faktor yoxdur".

Digər çıxış edənlər də Nazim Hikmətin Rusiya-Türkiyə münasibətindəki yerindən, yaradıcılığın və sərginin əhəmiyyətinin bahəs etdilər.

Sonra Azərbaycan da daxil olmaqla dünyanın çox yerindən rəssamların çəkildikləri Nazim Hikmət karikaturalarına baxış keçirildi.

Mehpara SULTANOVA
Ankara

Niyazinin əsərləri səsləndirilib

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin 5 nəmralı Uşaq incəsənət məktəbində görkəmli dirijor və bəstəkar Niyazinin yaradıcılığına həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Tədbiri məktəbin nəzəriyyə şöbəsinin müdiri Zənfira Bağırzadə açaraq maestronun dünya musiqi tarixində tutduğu yer və verdiyi töhfələr barədə məlumat verib. Bildirib ki, Niyazi bir çox xarici ölkə, eləcə də Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərinə dirijorluq edərək onlara yeni nəfəs gətirib.

Tədbirdə bəstəkarın "Vətən" mahnısı, "Arzu" romanı, "Xosrov və Şirin" operasından "Şirinin arıyası" səsləndirilib. Sonda Niyazinin dirijorluq etdiyi "Koroğlu" operasından uvertura təqdim edilib.

Fransa jurnalında həmvətənimizlə müsahibə

Fransanın "Where: Paris" incəsənət jurnalında fransız jurnalist Kyra Brezingerin azərbaycanlı rəssam Zibə Əliyeva haqqında "Mətləbin təntənəli himni - Zibə" adlı müsahibəsi dərc olunub.

Müsahibədə rəssamın yaradıcılığından, Luvr muzeyinin Karusel salonunda təşkil edilən "Art Shopping" beynəlxalq müasir incəsənət sərgisində iştirakından bəhs olunur. Bildirilir ki, rəssam əsərlərində neftdən boya kimi istifadə edir.

Z.Əliyevanın əsərləri Parisdə Luvr muzeyində, Berlində və Moskvada sərgilənib.

"Gənc mütaliəçilər klubu"nda təlimlər

Azərbaycan Respublikası Gənclər Fondunun qrant müəbahiyyəsinə qəlib olmuş "Gənc mütaliəçilər klubu" layihəsi üzrə Biləsuvar rayon Gənclər evində təlimlər keçirilib.

Təlimlərdə rayonun orta məktəblərinin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimləri, kitabxana müdirləri iştirak edib. Təlimçi Bəhriz Nəbili layihənin məhiyyəti, oxu bacarıqlarının təşkil metodika haqqında məlumat verib.

Sonda layihə rəhbəri Firuzə Xanmammadova tədbirə dəstək verən Biləsuvar Regional Mədəniyyət İdarəsinə, rayon Gənclər və İdman İdarəsinə, Təhsil şöbəsinə təşəkkürünü bildirib.

20 Yanvar insanlıq əleyhinə cinayət idi

Faciənin ildönümü müxtəlif ölkələrdə qeyd edilir

Qanlı Yanvarın ildönümü hər il ölkəmizin hüduqlarından kənarda da qeyd olunur. Çünki 20 il əvvəl Bakıda törədilən qırğın bütövlükdə insanlıq, bəşəriyyət əleyhinə cinayət idi...

Faciənin 29-cu ildönümü ilə bağlı Türkiyədə silsilə tədbirlər keçiriləcək. Ölkəmizin Türkiyədəki səfirləri və Ankara Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə "Azərbaycanın müstəqilliyinə gədən yolda 20 'yanvar faciəsi'" mövzusunda anım mərasimi təşkil olunacaq. Azərbaycanın İstanbuldakı baş konsulluğu tərəfindən yanvarın 19-da və 20-də İstanbul metrosunun "Yeni qapı" stansiyasında faciənin dəhşətini əks etdirən fotosərgi qurulacaq. Qərsdakı konsulluqumuzun təşkilatçılığı ilə Qars və İğdır şəhərlərində anım mərasimi keçiriləcək.

Astanada Azərbaycanın Qazaxıstandakı səfirliyinin təşkilatçılığı, Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyindəki Mədəniyyət üzrə Elmi-Metodik və Təhsilə Təminat Mərkəzinin dəstəyi ilə 20 Yanvar faciəsinin ildönümü qeyd edildi.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycanın Qazaxıstandakı səfiri Rəşad Məmmədov bildirdi ki, 1990-cı ilin yanvarında Ermənistanın respublikamıza ərazi iddialarına və o vaxtı SSRİ rəhbərliyinin buna havadarlığına etiraz edən Azərbaycan xalqına qarşı Bakıda misli görünməmiş qırğın törədilib. Diplomat qeyd etdi ki, Bakıdakı Qanlı Yanvar 1986-cı ilin dekabrında sovet qoşunlarının Qazaxıstanın Almatı şəhərində mülki əhaliyə qarşı törətdiyi vəhşiliklərin davamı idi. Anım mərasimi musiqi proqramı ilə davam etdi. Beynəlxalq müsabiqələrin qalibi, Prezident təqaüdçüsü Atəbəla Mənzəddə Üzeyir Hacıbəyliyin, Qara Qarayevin, Sergey Raxmaninovun əsərlərini ifa etdi.

İsvçeranın www.zeitung.ch internet portalında 20 Yanvar hadisələri ilə bağlı məqalə dərc olunub. "Milli azadlıq xalq matəmi arasında" sərlövəli məqalədə 20 Yanvar faciəsinin Sovet İttifaqının dağılmasında və Azərbaycan xalqının milli azadlıq hərəkatında oynadığı rola nəzər salınıb. "Soyuq müharibə" dövrünün sonuna təsadüf edən bu hadisəyə Qərblə aləmdə indiyədək adekvat qiymət verilmədiyini vurğulayan müəllif 1990-cı ildə Bakıda törədilən qırğının Sovet İttifaqının son təcavüzkar aksiyası olduğunu və imperiyanın süqutunu sürətləndirəndiyi qısqətdə qətləndirib. Bildirilib ki, törədilən faciədən sonra müttəfiq respublikalar Moskvadan ayrılaraq müstəqillik yolunu tutmağa başladılar. Bakıda törədilən Qanlı Yanvar hadisələri ilə SSRİ-nin parçalanması qətləndirən prosesə çevlidi. Çünki artıq heç kim qəddar imperiyanın tərkibində qalmağı istəmədi.

Koreya Respublikasının "The Korea Times" və "The Korea Herald" qəzetləri də 1990-cı ildə Bakıda baş verən Yanvar hadisələrindən bəhs edən məqalələr yayıblar.

"Azərbaycan müstəqillik mübarizəsində olanları yad edir" və "Azərbaycan 1990-cı il Qanlı Yanvar şəhidlərini xatırlayır" adlı məqalələrdə keçmiş SSRİ-nin rəhbəri Mixail Qorbaçovun əmrilə ildə azadlıq və suverenlik uğrunda mübarizəyə qalxmış Azərbaycan xalqının istəyini boğmaq üçün törədilən cinayətlər əməllərdən bəhs etdirir.

Bildirilib ki, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Bakıya yeridilmiş sovet qoşun birlişmələrinin törətdikləri qətlər zamanı uşaqlar, qadınlar, yaşlı insanlar daxil olmaqla, 147 mülki vətəndaş öldürüldü. Yazılarda həmin qanlı hadisələrin Azərbaycan xalqının azadlıq arzusunı boğma bilmədiyi vurğulanır, 1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycanın öz müstəqilliyini bərpa etdiyi vurğulanır.

4 xatirə

Təkcə Azərbaycan tarixinin deyil, bəşər tarixinin qanlı səhifələrindən biri olan 1990-cı ilin 20 Yanvarı, illər bir-birini əvəzləyərsə də, təkcə xalqımızın qan yaddaşında deyil, həm də sənət əsərlərində, rəsm və heykəltəraşlıq nümunələrində, musiqilərdə yaşayır. Bu əsərlərdə faciənin doğurduğu dərin hüzn ilə bərabər, Azərbaycan xalqının iradəsi, yenilməzliyi əks olunub...

Görkəmli fırça ustası Rəsim Babayevin "Təcavüz", rəngkar Hacırza Fərzəliyevin "Ağlı-qaralı dünya", Fikrət İbrahimovun "Gələcək naminə", Həmzə Abdullayevin "Çəxki-fələk", İsmayıl İsmayilovun "Haqq tərəzi-si", Qafar Seyfəliyevin "Öncə vətəndir...", Asim Səmədovun

"Ruhlar" və s. tablolarında qanlı gəcənin acılı-ağlı yasaqları ifadəsində bədii ifadəsini tapıb. Grafika ustası Arif Hüseynovun "Qara tağı natürmort", Fəxrəddin Məmmədovun "Qara yanvar" və Arif Ələsgərovun "20 Yanvar" rəqəf əsərləri, Kirman Abdinin plakat janrında silsilə əsərləri Azərbaycan xalqının mürəz qaldığı qanlı təcavüzün münasibəti təqəssüm etdirir.

Sənətdə yaşayan qan yaddaşı

Rəssam İlqar Əkbərov 20 Yanvar faciəsinə həsr olunan ilk əsərini 1990-cı ildə çə

əsərləri var. Rövşən Məmmədovun "Torpağın harayı", Oqtay Quliyevin "Matəm", Bayram Qasım xanlının "Faciələrini" (triptix) rəsmləri qan yaddaşımıza sənətkar baxışdır.

Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının xatirəsinə həsr olunmuş sənət əsərləri, xatirə kompleksləri ucaldılıb. Bakının Yasamal rayonundakı "20 Yanvar" dairəsində, Həsən bəy Zərdabi və Müzəffər Həsənov küçələrinin kəsişməsində Qanlı Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə memorial abidənin maraqlı kompozisiyası var. Xatirə kompleksinin mərkəzində hündürdüyü postamentlə birlikdə 8 metr olan şaməttli abidə ucaldılıb. Abidə kompleksinin memarı Ədalət Məmmədov, heykəltəraşları Cavanşir Dadaşov və Azad Əliyevdir. Kompleksin üzərində 20 Yanvar faciəsi zamanı həlak olmuş 147 nəfərin adı və soyadı, habelə ümummilli lider Heydər Əliyevin Qanlı Yanvar hadisələri ilə bağlı dediyi "1990-cı il yanvarın 20-si Azərbaycanın tarixinə ən faciəli günlərdən biri, eyni

zamanda xalqımızın qəhrəmanlıq şəhisi kimi daxil olmuşdur" sözləri qızılı hərflərlə həkk olunub.

Bostaklarımız da bu ağrı-lı mövzuya dəfələrlə müraciət ediblər, xalqımızın qan yaddaşına həsr olunmuş bir çox əsərlər meydana gəlib. Görkəmli bəstəkarlar Cəvdat Hacıyevin "Şəhidlər" simfoniyası (1990), Hacı Xanmammadovun solist və xalq çalğı alətləri orkestri üçün "Əlində sazım ağlar" poeması (1991), Azər Rəzayevin "Bakı-90" simfoniyası, Vəlif Adıgözalovun "Qəm karvanı" oratoriyası və digər əsərlər faciənin miqyasını notların dişi ilə göstərib. Arif Mirzəyevin orqan üçün "Yanvar mərsələri", Nazim Quliyevin "Şəhidlər", Zabitə Məmmədovanın solist, xor və orkestr üçün "Elegiya", Rəziz Mustafayevin "Bu qan yerdə qalan deyil", Aydın Əzim Kərimoglundun orkestr üçün "Qəti günü", Səvda İbrahimovanın "Vətən şəhidləri", Cavanşir Quliyevin xor üçün "Şəhidlər", Azər Dadaşovun solistlər, xor və simfonik orkestr üçün "20 Yanvar", Rəuf Əliyevin xor və simfonik orkestr üçün "Azadlığa gedən yollar" və başqa əsərlər Qanlı Yanvarın musiqi təqəssümüdür. Mobil Babayev bu mövzuda kantata, Sərdar Fəracov simfonik poema, başqa bəstəkarlarımız müxtəlif janrlı əsərlər yaradıblar.

Tarix bütün hadisələri özündə yaşadır. 20 Yanvara həsr olunmuş sənət əsərlərində həm tarix yaşadıdır, həm də xalqımızın qəhrəmanlığı təbliğ olunur. Nə qədər ki, Azərbaycan incəsənəti var, qan yaddaşımıza həmişə müraciət olunacaq və tarixi həqiqətləri yaşadan yeni əsərlər yaranacaq.

Xalqımızın hüzn və fəxarət tarixi

Yanvarın 16-da Azərbaycan Qaçqın və Məcburi Köçkün Gəncilər Təşkilatı Ağcabədi Regional Mədəniyyət İdarəsinin tabeliyində olan Ağdam və Laçın rayonlarının Bakı, Sumqayıt şəhərlərində və Ağsəron rayonunda fəaliyyət göstərən mədəniyyət müəssisələrinin iştirakı ilə Gənciləyər Yardım Fondunda "20 Yanvar xalqımızın hüzn və qəhrəmanlıq tarixi" mövzusunda konfrans keçirib. Fond foyesində faciəyə həsr olunan sərgi təşkil edilib.

Tədbirdə Ağcabədi Regional Mədəniyyət İdarəsinin reis müavini Vüqar Qədirov, Gəncilər və İdman Nazirliyinin sektor müdiri Fuad Babayev, Gənciləyər Yardım Fondunun

vitse-prezidenti Salman Əliyev, Gənc Alim, Aspirant və Magistr Cəmiyyətinin sədri İlqar Orucov çıxış ediblər. Çıxışlarda vurğulanı ki, 1990-cı ilin yanvarında törədilən cinayət, tökülən qanlar xalqımızın müstəqillik uğrunda mübarizə əzmini qırıbmıd, müstəqil Azərbaycan dövləti xalqımızın azadlığı yolunda canından keçən vətən övladlarının xatirəsinə ən böyük və əbədi abidədir.

"Müstəqilliyə aparan yol" nümayiş olunur

Füzuli Dövlət Dram Teatrında 20 Yanvar faciəsinin 29-cu ildönümü ilə əlaqədar hazırlanan "Müstəqilliyə aparan yol" adlı poetik xalq tomosu rayonun işğaldan azad olunmuş kəndlərində, yeni salınmış qəsəbələrdə və Nəqli hərbi hissələrdə nümayiş olunur.

Teatrın direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Vəqif Vəliyevin ssenarisi əsasında hazırlanan, 20 Yanvar şəhidlərinin həyat hekayəsini və qəhrəmanlıqlarının əks olduğu tamaşanın quruluşçu rejissoru Əməkdar artist Asif Şirinov, quruluşçu rəssamı Ellarza Balaşova, musiqi tərtibatçısı Ziyad Süleymanovdur. Rollarda Elşən Gözəlov, Aysən Gülməliyeva, Qaçaq Qarayev, Səvinc Məmmədova, Səhəran Xanlarov və başqaları çıxış edirlər.

Elə hadisələr var ki, onlar tarixin köksünə əbədi həkk olunur. İllər, əsrlər ötsə də xatirlənir, xalqın qan yaddaşında yaşayır. 1990-cı ilin Yanvar faciəsi kimi.

Ayağa qalxan xalqın inam və iradəsinə qırmaq, milli məniyyətinin alqını və sovet hərbi maşının gücünü nümayiş etdirmək məqsədilə həyata keçirilmiş bu faciə Azərbaycanın azadlıq və müstəqillik uğrunda mübarizə tarixinə parlaq və şəərəli səhifə kimi daxil olmuşdur...

O faciənin dəhşətini öz gözləri ilə görənlərdən biri kimi mənim üçün həmin günləri xatırlamaq çox çətindir. 20 Yanvardan bir neçə gün keçmişdi. Şəhidlərimiz torpağa tapşırılmış, xəstəxanalarda yüzrlərlə yaralı vardı. O vaxt mən Quba Rayon İcraiyyə Komitəsi sədrinin müavini işləyirdim. Belə qərar gəldi ki, xəstəxanalarda yatan yaralılarıma ziyyəti, meyvə və digər ərzaq məhsulları aparaq.

Yaxşı yadımdadır, bundan xəbər tutan Quba camaatı şəhərin mərkəzi meydanına öz məhsullarını daşımağa başladı. Bir-iki saat ərzində üç böyük maşın təzə mər-meyvə, aq, toyuq, Quba konserv zavodunun məhsulları ilə doldu.

Yola düşdük. Yollboyu dəfələrlə saxlandıq, Biləcəriyə yaxınlaşdıqda isə başqa mənzərə ilə qarşılaşdıq, tank və topların altında şəhərə girmək mümkün deyildi. Qırımqız qənfəfilə boyanmış küçələrdə əzilmiş maşınlar hələ də yığışdırılmışdı. Tankların üstündə

oturlub topları məşinlara tuşlayan əsgərlərin donuq, amansız gözləri, əcaib sifətləri vardı.

Şəhərin gircayında maşınları saxladılar və bizə əmr etdilər ki, geri qayıdaq, xastələrə heç nə lazım deyil. Sürüclər və bizimlə gedən rayonun baş hakimi nə qədər danışıqlar da, xeyri olmadı.

Mən çərsiz qalaraq maşından düşdüm, xidməti vəsiqəmi göstərdim. Komandirlər xastələrin ərzağa ehtiyacı olmadığını, nahaq əziyyət çəkdiyini bildirdilər. Belə olduqda mən SSRİ Jurnalistlər İttifaqının üzvü olduğumu bildirdim və vəsiqəni onlara təqdim

etdim. Başçılarına göstərdilər və o bizə şəhərə girməyə icazə verdi. Mən heç vaxt SSRİ Jurnalistlər İttifaqının Üzvliyində istifadə etməmişdim. Çünki yerli hakimiyyət orqanlarında işləyirdim. Takca həmin vaxt evdən təkidlə mənə götərməyi tapşırılan bu vəsiqə karıma gəldi.

Biz Respublika Klinik Xəstəxanasına gəldik və baş hakimlə görüşdük. Gətirdiyimiz ərzaqları onlara təhvil verdik. Mən xahiş etdim ki, yaralıları da götürməq istəyirəm. Baş hakim dedi ki, götürməyə icazə yoxdur. Çünki xəstəxananın dörd tərəfi əsgərlərlə doludur.

Qəhrəmanlıq və rəşadət günü

Bu dəfə də təkiddi xahişimizdən sonra bizə görüşməyə icazə verdilər. Biz palatələrə gətdik və orada gördük-lərimizi heç vaxt yaddaşımızdan silə bilmərik. Qanına qaltn olmuş igid oğullarımız dəhşətli yaralar almışdılar. Əfqanıstanda qıcı yaranmış, burada isə ayaqları tamən kəsilmiş gənci, başının üstündə anasının, nişanlısının ağladığı gənci, heç bir günahı olmayan yaşlı həmvəntərlərim yaddan çıxarmaq mümkündürmü? Palataların birində həmyerlimiz, həmin gecə yaranmış Məlik, o biri palatada isə hadisədən bir neçə gün sonra yaranmış Əfqanla görüşdük. Onlar da bizə öz təşəkkür-lərini bildirdilər. Həmin gün şəhidlərin qəbirini də ziyarət etdik.

Şəhəri mən rayon Partiya Komitəsinə gəldim və o vaxt bizim birinci katibimiz olan rəhmətlik Məhəmməd Əsədova görüşdüm. Məhəmməd müəllimə ətraflı məlumat verdim, əzağı necə çatdırıldığını və yaralıları götürdüyümü bildirdim. O, qırımqız telefonu qaldırdı və Mərkəzi Komitəyə zəng vurdu. 20 Yanvar yaralılarına ərzaq aparıldığını və mənim onlarla görüşdüyümü bildirdi. Rəhmətlik Məhəmməd müəllim oradan nə cavab aldıda, çox part oldu və mənə dedi: "Elza xanım, görürsən Mərkəzi Komitədən deyirlər ki, görüşməmək də olardı. Ancaq sən çox sağ ol, mard qadınsan ki, bunu etmişin".

Bu gün mən o günlərin acı xatirələrini yaşayarkən bir daha fikirləşirəm ki, o xalq xoşbəxtliki ki, taleyinin kəsməkləyi və sınaqlı dövrlərdə dövlət şükəni arxasında qətiyyətili rəhbər dayanır. Tale iki dəfə Azərbaycan xalqını və onun müdrik oğlu Heydər Əliyevə belə bir imkan qismət etmişdi. Bakıda o vaxt Azərbaycanın dövlət şükəni arxasında ulu öndər Heydər Əliyev olsaydı, 20 Yanvar hadisələri baş verməzdi.

Nə yaxşı ki, xalqın arzu və tələbi ilə dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıtdı və ölkəni vətəndaş müharibəsi alvundan, parçalanıb dünya xəritəsindən silinmək təhlükəsindən qurtardı, müstəqilliyimizi döndür və əbədi prosessə çevirdi.

Təcavüzə qarşı qəhrəmanlıq nümunəsi göstərmiş 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi bu gün hər birimiz üçün əzizdir. Ona görə də gənc nəsli vətənpərvər ruhda tərbiyə etmək günümüzün əsas tələbidir.

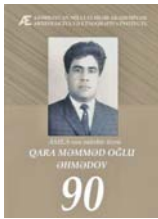
20 Yanvar hadisələri Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə tarixinə həm də qəhrəmanlıq şəhisi kimi yazılıb. Həmin gün öz öl-kəsini, qanını azadlığı, şərəf və ləyaqətini uca tutan vətən övladları canlarından keçərək şükətili zirvəsinə ucaldılar.

20 Yanvar bizim üçün bir tərbiyə məktəbi, qəhrəmanlıq və əzmkarlıq nümunəsidir. Vətənin əzizliyi, suverenliyi uğrunda özlerini qurban verən şəhidlərin xatirəsi isə həmişə qəlbimizdə yaşayacaqdır.

Elza URUCOVA

Quba Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru

Görkəmli alimin xatirəsi anılıb

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (AMEA) görkəmli alim, tarix elmləri doktoru, professor, AMEA-nın müxbir üzvü, arxeoloq Qara Əhmədovun 90 illiyinə həsr edilmiş yığıncaq keçirilib.

AMEA-nın akademik, İctimai Elmlər Bölməsinin akademik-katibi Nərgiz Axundova Q.Əhmədovun elmi fəaliyyətindən bəhs edib. Bildirib ki, tarixçi alimin tədqiqatları Azərbaycanın və bölgənin orta əsr dövrü maddi mədəniyyəti barədə geniş bilikləri ortaya çıxarıb. O, hələ Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu yaradılmamışdan əvvəl Tarix İnstitutunun nəzdindəki Arxeologiya və etnoqrafiya sektorunun elmi şurasına 20 il rəhbərlik edib. Bugünkü arxeoloq və etnoqraf Q.Əhmədov kimi alimlərin irsi üzərində yetişiblər. Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun direktoru, tarix üzrə elmlər doktoru, professor Maisə Rəhimova mərhum professorun həyat yolundan və elmi yaradıcılığından söz açıb. Bildirib ki, Qara müəllimin tədqiqatları bu gün də tarixçi və arxeoloqların stolüstü kitablarıdır. Onun altı monografiyası, yüzdən çox elmi məqaləsi işıq üzə görüb.

Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin (MATM) direktoru, akademik Nailə Vəlixanlı qeyd edib ki, 7 cildlik "Azərbaycan tarixi" əsərinin ikinci cildində maddi mədəniyyətə aid bütün bölmələr Q.Əhmədovun əməyinin nəticəsidir. Qeyd edib ki, MATM-də sərgilənən ən qiymətli eksponatların bir hissəsi məhz Q.Əhmədovun uzun müddət rəhbərlik etdiyi Oranqala və Qəbələ arxeoloji ekspedisiyaları tərəfindən aşkar edilib.

Görkəmli alimin aspirantı olmuş tarix üzrə elmlər doktoru Qafar Cəbiyev bildirib ki, Q.Əhmədov arxeologiya üzrə ilk elmlər doktoru, sənətkarlıq tarixinin əsasını qoymuş ilk arxeoloq olub. Onun "Oranqala (qısa tarixi-arxeoloji очерк)", "Orta əsr Beyləqan şəhəri", "Qəbələ (tarixi-arxeoloji очерk)" kimi əsərləri Azərbaycan arxeologiyası və tarix elmi üçün əvəzolunmaz töhfələrdir.

Akademik Teymur Bünyadov, tarix üzrə elmlər doktorları Hidayət Cəfərov, Əsədulla Cəfərov, Abbas Seyidov, Mikayıl Mustafayev, Cəbi Bəhramov və digər çıxış edənlər mərhum professor Q.Əhmədovla bağlı xatirələrini bölüşüblər.

Nəsillərə yadigar qəhrəmanlıq

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsi Sabuncu rayonu MKS-nin 2 saylı filialı 170 nömrəli tarixi məktəbdə Milli Qəhrəmanlar Mətləb Quliyev və Rövşən Abdullayevə həsr olunan "Nəsillərə yadigar əfsanəvi qəhrəmanlıq" adlı tədbir təşkil edib.

Tədbirdə Milli Qəhrəmanlar haqqında məlumat verilib. Bildirilib ki, Azərbaycanın müstəqilliyi, torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə minlərlə vətən övladı şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Onların həyat yolunu, döyüş çətinlikləri hər bir Azərbaycan vətəndaşı bilməli, təbliğ etməlidir.

Şagirdlər vətənpərvərlik, qəhrəmanlıq mövzusunda şeirlər səsləndirilib.

6 yaddaş

Ziyalı məsuliyyəti, vətəndaş qeyrəti

Aydın Məmmədov 75

əvvəlki səh. 1-də

Aydın Məmmədov həqiqi alimlərdən idi. Elm adamı olmağın məsuliyyətini dərinlən dərk edirdi. O, yurdumuza göz dikən yağlara tutarlı cavab verir, Azərbaycan türklərinin bu torpaqların əbədi-əzəli sakinləri olduğunu elmi əsaslarla sübuta yetirirdi. İstər ittifaq miqyaslı "Sovetskaya turkologiya" jurnalının redaktor müavini, istərsə də Bakıdakı Bədii Tərcümə Mərkəzinin rəhbəri kimi SSRİ-nin və bütövlükdə bütün dünya türklərinin bir-birini daha yaxından tanıması, onların doğulması üçün misilsiz işlər görürdü.

Tələbə yoldaşı və dostu, türköloq Tofiq Məlikli Aydın Məmmədovla bağlı xatirələrində yazır: "Moskvada oxuduğumuz illərdə biz Aydınla ayrılmaz dost olmuşuq... O, olduqca səmimi, sədaqətli, mehriban, hər şəkili kimi məzəli lətifələrlə bitib-tükənməyən bir insan idi. Aspirantlar axtarımlar bir araya gələr, gördüyümüz işlərimizdən, siyasi vəziyyətdən, vətənlə bağlı eşitdiklərimizdən söhbət açardıq... 1988-ci ildə "Kitabi-Dədə Qorqud" a həsr olunan ilk sovet-türk kollokviumunun Bakıda uğurla keçirilməsində Aydının böyük rolu olmuşdu".

Ömrünün təxminən son on ilini bütövlükdə ictimai-siyasi hadisələrə həsr edən Aydın Məmmədov 1988-ci ilin fevralından

başlayan Azərbaycan xalq hərəkatının ön sıralarında dayanırdı. Ayrı siyasətçi, demokratik fikirli ziyalı kimi baş verən hadisələrə özünəməxsus baxışı və təsir imkanları vardı. Onu fərqli problemlərə üzlaşan insanların yanında görmək olardı.

Güclü məntiqi, alovlu nitqi ilə on minlərlə insanı arxasına aparmayı bacarırdı. 1990-cı ildə Azərbaycan SSR Ali Sovetinin deputatı seçilmişdi. Milli birlik yaratmaq, azadlıq və demokratiya uğrunda hərəkatın konturlarını müəyyənləşdirmək istiqamətində mühüm işlər görürdü. Bədnam ermənilərin Qarabığa sahiblənmək üçün meydana çıxdığı zaman o, Qarabığa Xalq Yərdəmi Komitəsinin sədr müavini idi...

1991-ci ilin aprelində "həmişə üçdən gətirən bəxti" bu dəfə sanki "ayağına dırnağı", ömür yoluna keçilməz bir daş qoymuşdu...

Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı Aydın Məmmədovun həyatdan vaxtsız gedişinə aşağıdakı misallarla ağı deyirdi:

Yarıldı yerin köksü-əbədiyyət qapısı,
Qəbristanlıq yolları dolub-daşdı adamla.
Ağ kəfəne çiləndi ağ buludun göz yaşı
Bəhərin ilki yağışı...
Cəmi beş-altı damla!
Yaşılı çəlan gözler, qizil qəm buruqları,
Ölümün o üzündən yenə bizi salamlar!
Deyirlər ki, millətimiz göyərəcək içindən
Suyunu Tanrı versə -
cəmi beş-altı damla...

Yaşasaydı, 75 yaşını qeyd edəcəkdi... Aydın Məmmədov vətəndaş qeyrəti, alim zəkası ilə yaddaşlarda əbədi yaşayacaq...

Aynurə ƏLİYEVƏ

Xatirə poçt markaları

Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi "Azərmarka" MMC tərəfindən görkəmli şair Mikayıl Müşfiqin anadan olmasının 110 illiyi münasibətilə poçt markası dövrüyyəyə buraxılıb. Poçt markasının tirajı 100 min nüsxədə. Layihə rəssam Vüqar Əyyubova məxsusdur.

Vüqar Əyyubovun layihə rəsmi cəhdiyi daha bir poçt markası isə unudulmaz bəstəkar, Xalq artisti Elza İbrahimovanın xatirəsinə həsr olunub. Bəstəkarın 80 illik yubileyi münasibətilə dövrüyyəyə buraxılan yeni poçt markasının ümumi tirajı 500 mindir.

Çox keyfiyyətlərlə birinci – I Şah Abbas

Avropada "Böyük Abbas", sənədlərdə "42 illik Əzəmət" və 390 ildir xalqın xatirəsində "Cənnətməkan şah oğlu"...

ehtiyaclarını ödəmələri məqsədilə mal-pul paylamaqdan yorulmadı". Səfəvi tarixçisi, "Dünyanın bəzəyi olan Abbasın tarixi" əsərinin müəllifi İsgəndər bəy Münşi: "...O, son dərəcə həddətli təbiət, odlu-aloğlu xasiyyət, qüvvət, əzəmət, şövqət, cəh-cəlal və pədaşlıqla yanaşı, özündə olduqca mülayim, yumşaq, dərviş xarakteri və sədəqləri cəmləşdirib. O, mülayim və həlim vaxtlarında saray adamlarıyla o qədər qaynaşıb qırıqır ki, sanki onlarla dost və qardaşdır".

Görkəmli Azərbaycan şairi Abbasqulu ağa Bakıxanovun "Gülüstan-İrəm"indən: "Şah Abbas mülkəti abad etmək və rəiyyətin əsası işlərində bütün dünyada məşhurdur. Onun bir çox müli və əsgəri qanunları İran şahları üçün rəhbər olmuşdur. Avropa tarixçiləri bu padşaha "Böyük" ləqəbi vermişlər. O, xalq arasında indi də adil sifətilə tanınmaqdadır. İctimai binalar və keyfiyyəti müəssisələri tikirməkdə bu padşahın misli olmamışdır. Onun təlim-tərbiyəsi sarayında bir çox fəxslər öz dövrünün başlanğıcından olmuş, dünya şöhrəti qazanmışlar. İşin çoxluğuna baxmayaraq o, kamil adamlarla müsahibə olmağa mail, gözəl təbi-gərə malik idi".

Bu şahın doğma dilimizə verdiyi önəm (sarayda yalnız Azərbaycanca danışmağın məcburi və zəruriliyi) dərəcəsinə nailiyyət almamışdır bir dəhə D.Vallentin məktubuna (may, 1618) qeyd etdikləri: "Şah mənim türki dilini bilib-bilmədiyimi soruşdu, "xos gəldi, səfa gəldi" deyərək səyahətimin səbəbləri haqda məni türk dilində soruşulmuşu".

Digər tarixi sənədlərdən seçmələr: Şah I Abbas daxilə iqtisad və xarici müdaxilələr qarşısında məhəvəla təhlükəsi qarşısında qulan Səfəvi dövlətinə neinki xilas etmiş, həmçinin ona ən qüdrətli şah bir qayda olaraq sadəcə geyinir, zülmət şəyrlərindən istifadə etməzdi. Yalnız qılıncının qəbzəsi qızıldı idi. O, sadəcə xalqa bərkətli torpaqlar, sürülər hədiyyə etməkdən, digər

rətti bir dövr yaşamışdır. Elə bu səbəbdən tarixçilər onu Qanuni Sultan Süleymanla bənzədirlər. "O, mahir hərbi strateq kimi, diplomatik yolla həll edilməli nəqışın müharibəyə çevirməyə tələsməz, əgər başqa yol yox idisə, döyüş meydanında ordusuna mükəmməl komandan kimi rəhbərlik edər, cəsur bir düşüncə kimi özünü təhlükəyə atmaqdan çəkinməzdi. Verdiyi əmrin əməliyyatında o dərəcədə qətiyyətlə və gücəstəzdi ki, cavabdehliklər bunları ləngimədən həyata keçirməkədən başqa çarəsi qalmırdı".

Bu şahın alim, həkim, şair, musiqisi, rəssam, memar və digər sənət adamlarına həmişəlik bağlı bir fəqri xatirədir: Məsihi, S.Əfşar, M.M.Qəzvinli və həmişənin təxəllüsü "Təbrizi" olan Şəmsəddin, Qasim, Əbdülməlik, Əlirza, Molla Abbas və Şahın onun sarayında çalışıb, burada "çalğıbaşı"nın rəhbərlik etdiyi saray orkestri fəaliyyət göstərirdi. "Şah kitabxanası"nda dini və dünyəvi məzmunlu sayəsiz-həsabsız kitab olub. İsfahanda ucaldığı saray və məscidlər Səfəvi memarlıq məktəbinin sədəvrləri sayılıb. Ölkənin müxtəlif ünvanlarından davət olunmuş sənətkar və ustaların yaşaması üçün onun əmrilə xüsusi məhəllə salınıb.

Bütün bunlar isə bu şahı Azərbaycan xalqının süjeti nəqil-dastan, rəvayət və "gündəlik tələbat" söhbətlərindən daimi qəhrəmanına çevirib...

İndisə, qırx illik hakimiyyəti dövründə dünya gedişatına çox mühüm izlər qoymuş bu hakimin doğum və "texti-rəvan" tarixçiləri, habelə yuxarıda bəhs edilən əfsanəvi mülki keyfiyyətlərini daha da şöhrətləndirib-"status"laşdırmış sayəsiz-həsabsız hərbi-hökmi fəaliyyət arsenalından –

Bəzi epizodlar

1571-ci ilin yanvarında Heratda doğulan, Azərbaycan tarixinin çox görkəmli, Şah İsmayılın son Səfəvilər sülaləsinin ən tanınmış nümayəndəsi olan Abbas hələ yaşayarmıq ikən (atəsi – şahzadə Məhməddin Xudabəndə Siraza vali təyin edildiyi üçün) Herat valisi seçilən və xüsusi qabiliyyətlərə malik Sultan Ustacı onun təlim-tərbiyə tələsi təyin olunur. 1578-ci ildə Xudabəndə şah seçilən zaman Herat valisi kimi vəzifəsini davam etdirən Abbas üç il sonra (oktyabr 1587, 16 yaşında) şah elan edilib, Səfəvi taxt-tacına əyləşirdi.

Daxili problemlərin və Azərbaycanın bütün əsr boyu siyasi gərginlik yığdığı Osmanlı imperiyası ilə münasibətlərin həlli

nə vaxt qazanmaq üçün danışıqla başlayan Şah 1590-cı ildə İstanbul sülhünü imzalayaraq, Azərbaycanın əksər torpaqları və Səfəvilərə məxsus Gürcüstan ərazisini Osmanlı dövlətinə verməli olur. Bu "qayımaz düşkünlük"dən sonra təzliklə ölkəni qorqudu a həsr olunan ilk sovet-türk kollokviumunun Bakıda uğurla keçirilməsində Aydının böyük rolu olmuşdu.

Bu şahın alim, həkim, şair, musiqisi, rəssam, memar və digər sənət adamlarına həmişəlik bağlı bir fəqri xatirədir: Məsihi, S.Əfşar, M.M.Qəzvinli və həmişənin təxəllüsü "Təbrizi" olan Şəmsəddin, Qasim, Əbdülməlik, Əlirza, Molla Abbas və Şahın onun sarayında çalışıb, burada "çalğıbaşı"nın rəhbərlik etdiyi saray orkestri fəaliyyət göstərirdi. "Şah kitabxanası"nda dini və dünyəvi məzmunlu sayəsiz-həsabsız kitab olub. İsfahanda ucaldığı saray və məscidlər Səfəvi memarlıq məktəbinin sədəvrləri sayılıb. Ölkənin müxtəlif ünvanlarından davət olunmuş sənətkar və ustaların yaşaması üçün onun əmrilə xüsusi məhəllə salınıb.

Bütün bunlar isə bu şahı Azərbaycan xalqının süjeti nəqil-dastan, rəvayət və "gündəlik tələbat" söhbətlərindən daimi qəhrəmanına çevirib...

İndisə, qırx illik hakimiyyəti dövründə dünya gedişatına çox mühüm izlər qoymuş bu hakimin doğum və "texti-rəvan" tarixçiləri, habelə yuxarıda bəhs edilən əfsanəvi mülki keyfiyyətlərini daha da şöhrətləndirib-"status"laşdırmış sayəsiz-həsabsız hərbi-hökmi fəaliyyət arsenalından –

Daxili problemlərin və Azərbaycanın bütün əsr boyu siyasi gərginlik yığdığı Osmanlı imperiyası ilə münasibətlərin həlli

Öncə-sonrakılar...

Hər biri aylar-illər, "su yerinə axan qanlar", cürbəcür faciələrə müsəviət olunan o olaylar o qədər çox ki, onları yalnız qıracıq sürət, itxisar, bəzələri isə müxtəsər işarələrlə sadələşməyə mümkündür. İtli-xırdalı bir çox savaqlardan sonra 1593-cü ildə ilk dəfə (və böyük təntənə ilə) Ərdəbilə gəlib, Qızılbaşların nəzarətindəki Azərbaycan vilayətlərini və Kür-Araz çayları arasında ki geniş ərazini vahid Azərbaycan bəylərbəyliyinə birləşdirən (sənədlərə görə, iki ildə bu bəylərbəyliyi qoşunun sayı 10 minə çatır və rəsmi fərmanla "Azərbaycan qoşunu" adlandırılır) bu Şah Azərbaycanın bütövlüyünü, onun "vəqarını" adını qorudu, onun Səfəvilər dövlətinə mənsub olması fikrini sönməyə qoymadı".

1598-ci ildə dövlətin paytaxtını cəbhə bölgəsinə yaxın olan Qəzvinə köçürən şahın keçirdiyi maliyyə tədbirləri dövlət xəzinəsinə zənginləşdirdi. Hərbi islahatlar nəticəsində qızılbaşlar, qulamlar, tufəngçilər və artilleriyadan ibarət qoşun növləri təşkil edilib, Azərbaycan türklərindən ibarət qızılbaş süvari dəstələri bərpə olundu. Nəticədə oldu silahlarla təchiz edilmiş 116 minlik nizami ordu yaradıldı. Bu olayların canlı şahidlərindən Oruc bəy Bayat yazır: "İndi bizim ölkədə Fars əyalətlərinin hamısında tanınan və böyük nüfuzlu malik olan 32 nəcabətli sülalə var".

1622-ci ildə Qəndəhar bölgəsini Moğolların, Hürmüzüsa Portuqaliyalıdan geri alan şah iki il sonra Bağdada ələ keçirmək Səfəvi imperiyasının keçmiş sərhədlərini bərpa edirdi. 1626-1629-cu illərdə Osmanlı dövləti müharibədə mühüm uğur qazanaraq Ərəb İraqını ələ keçirir.

Bu şah sənədlərə Ağqoyunlu və Səfəvi dövlətləri tarixində (əlbəttə, Uzun Həsəndən sonra və ulu babası Şah İsmayılın xarici siyasət xəttinə sadıq qalmaq) Qərb ölkələrini ən sıx əlaqələr şərhədlərini bərpa edirdi. 1626-1629-cu illərdə Osmanlı dövləti müharibədə mühüm uğur qazanaraq Ərəb İraqını ələ keçirir.

Bu şah sənədlərə Ağqoyunlu və Səfəvi dövlətləri tarixində (əlbəttə, Uzun Həsəndən sonra və ulu babası Şah İsmayılın xarici siyasət xəttinə sadıq qalmaq) Qərb ölkələrini ən sıx əlaqələr şərhədlərini bərpa edirdi. 1626-1629-cu illərdə Osmanlı dövləti müharibədə mühüm uğur qazanaraq Ərəb İraqını ələ keçirir.

1629-cu il yanvarın 19-da Fərahbadda vəfat etmiş görkəmli Səfəvi hökmdarı Kaşanda dəfn olunub.

Tahir ABBASLI

Daha bir muğam konserti Lionda keçirilib

Ölkəmizin Fransadakı səfərlərinin və Fransa-Azərbaycan Diálogo Assosiasiyasının (ADFA) dəstəyi ilə Parisdəki "Theatre de la Ville"-də təşkil olunan muğam konserti haqqında xəbər vermişdik. Azərbaycan muğam trionunun daha bir konserti Lion şəhərində keçirilib.

Musiqi axşamı Cümhuriyyət dövründə Azərbaycanda qadın-lara seçki hüququnun verilməsi 100 illiyinə həsr olunmuş tədbirlər çərçivəsində keçiriləcək.

Səfərlərin müəvini Vəqif Ağayev çıxış edərək müsəlman Şərqi Azərbaycan Respublikası

olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətindən, ötən il Cümhuriyyətin 100 illiyinin təntənə ilə qeyd edilməsindən danışdı. Bildirdi ki, 1918-ci ildə Azərbaycanda bir sıra Avropa ölkələrindən əvvəl qadınlara seçki hüququ verilib. Səfərlərin

əməkdaşı Azərbaycan muğam sənəti barədə də söz açıb.

Bildirdi ki, muğam şifahi ənənələrə əsaslanan klassik musiqi nümunəsi olaraq dərin tarixə

sonra əməkdaş artistlər Elşən Mansurov (kamança) və Ələkbər Ələkbərovun (tar) müşayiəti ilə bəy-nəqəş müsabiqələr laureatı Kamilə Nəbiyeva mu-

malıdır. Azərbaycan muğamı UNESCO tərəfindən bəşəriyyətin mədəni irs xəzinəsinə daxil edilib.

ADFA-nın prezidenti Günel Səfərova da çıxışında Azərbaycan muğam sənəti barədə danışdı, bu musiqinin ifaçıdan yüksək yaradıcılıq tələb etdiyini bildirdi.

ğamlarını ifa edib. "Qarabağ şikəstəsi" tamaşaçılar tərəfindən xüsusi alqışlarla qarşılanıb.

Tədbir iştirakçılarına "IRS" jurnalının Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə həsr olunmuş fransız dilində xüsusi nömrəsi paylanıb.

Rusiyada teatr marafonu

2019-cu il Rusiyada "Teatr ili" elan edilib. Yanvarın 18-də bununla bağlı bütün ölkəni əhatə edəcək teatr marafonu start götürür.

Rusiyanın şərq ucqarında ən böyük mədəniyyət mərkəzi sayılan Vladivostok şəhərində marafonun təntənəli açılış mərasimi rus teatrının tarixinə həsr olunub. Onaqlara Mariinsk teatrının (Sankt-Peterburg) Primorsk səhnəsinin baş bələstəystrisi, Həmyatın Eldar Əliyevin xoreoqrafik redaksiyasında (Marius Petipinin klassik quruluşu üzrə) "Yatmış gözəl" bəleli təqdim edəcək. Təməşədə əsas partiyaları Mariinsk teatrının bir nömrəli solisti – "Böyük bəleli" müsabiqəsinin qalibi Kimin Kim və Rusiyanın Əməkdaş artisti Yekaterina Osmolkina ifa edəcəklər.

Açılışda "Olonoş" teatrının artistləri, A.Y.Vaqanovaya adına Rus Balet Akademiyasının Vladivostok filialının tələbələri və Uzaq Şərq federal dairəsi teatrının aktyorları da çıxış edəcəklər. RF Hökuməti sədriinin müavini Olqa Qolodets, mədəniyyət naziri Vladimir Medinski mərasimin fəxrli qonaqları olacaq.

Teatr marafonu ilboyu davam edəcək, ölkənin 85 regionu mədəniyyət estafetini bir-birinə ötürəcək. Primorsk teatrı öz tamaşalarını Xabarovskda göstərəcək. Sonra Xabarovsk teatrı Vujno-Saxalinskə yollanacaq... Marafon ilin sonunda Kaliningradda başa gatacaq.

Qastrollar zamanı hər regionda tamaşa oynanılmaqla yanaşı, teatrların tarixinə dair mobil fotosərgilər təşkil ediləcək, aparıcı aktyor və rejissorlar isə ustad dərsləri verəcək, onlarla yaradıcılıq görüşləri keçiriləcək.

Ümumrusiya teatr marafonu çərçivəsində hər federal dairədə Rusiya Teatr Akademiyası İttifaqının "Rusiya teatr - XXI əsr. Yeni baş" regional forumları da təşkil olunacaq. Soçi (10-14 mart), Nijni Novqorod (21-25 aprel), Novosibirsk (15-19 may), Yekaterinburq (5-10 iyun), Volqoqa (30 iyun-4 iyul), Qroznı (11-19 sentyabr), Vladivostok (1-5 oktyabr) şəhərlərində və Moskvada (avqust-dekabr) olmaqla 8 forumun keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Moskvada keçiriləcək yekun teatr forumu üçün "Teatr texniki-peşə məktəbi" (Moskva-nın aparıcı teatrlarının bazasında regional teatrların texniki işçiləri üçün ümumtəhsil layihəsi) və "Rusiya Federasiyası region teatrlarının aparıcı artistləri üçün yaradıcılıq laboratoriyası" layihələri hazırlanıb.

GÜLÇAHAN

"Bir kağızdı, bir qələmdı, bir də mən"

Şair Mehdi Milaxlinin (Hacıyev) "Bir kağızdı, bir qələmdı, bir də mən" adlı şeirlər kitabı çıpdan qıxı.

Bakıda "Xan" nəşriyyatında işıq üzü gıran kitabdakı bədii nümunələr "Yurd

sevgisi, yoxsa yaşamaq həqdır", "Bizim sevgimizə gün yazsın qəder", "Üzün gılın, qarı dağlar" və digər başlıqlar altında verilib.

Kitabda müəllifin hər biri 15 sonetdən ibarət iki sonetlər çəngəli də yer alıb.

Manejdə bitən ömür

Azərbaycanın ilk heyvan təlimçisi kimi tanınan Ələkbər Fərrux ölkəmizdən kənarda da məşhur olub

XX əsrin əvvəllərində Orta Asiyada, Rusiyanın bir sıra şəhərlərində möhir heyvan təlimçisi kimi tanınmış əslən Bakıdan olan Ələkbər Fərrux haqqında nə bilirik?

Xalq yazıçısı Qılman İkin Bakının tarixinə dair yazdığı kitablarda Azərbaycanın da ilk sirk təlimçisi hesab olunan bu şəxs barədə məlumat verir: "Ələkbər Fərrux çox qüvvətli, qorxmaz və iradəli bir təlimçi olmuşdur. Heyvanların təbiətinə yaxından bələd olan, onların şıltaqlıqlarına təmkinlə dözən sirk ustası kimi ömrünün böyük bir hissəsini manejlərdə keçirmiş və ələ manejdə də həlak olmuşdur. O, vəhşi heyvanları: pələng, şir, fil, timsah, ayı, canavar və başqalarını məharətlə əhlişlədirməklə böyük şöhrət tapmışdır".

Sirk tarixi üzrə mütəxəssis Y.Dmitriyev "Rusiyada sirk" adlı kitabında bu barədə yazır: "Yalnız ən istedadlı vəhşi heyvan təlimçiləri, o cümlədən L.Filətov və Ə.Fərrux heyvanlarla işləyərkən yeni üsullar axtarıb tapmağa, heyvanların təbi instinktlərindən istifadə etmək üçün heyvanlarla öz aralarında dostluq yaratmaq və bu mümkün olduqda, heç olmasa, onlarla ittiqaq bağlamağa çalışırdılar".

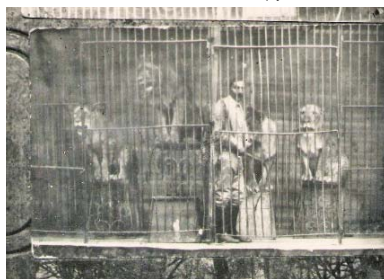
Bəs kimi Ələkbər Fərrux? O, 1878-ci ildə Bakıda dünyaya gəlib. Musiqi istedadına malik atası Fərrux Hacı Qəfər oğlu dövrünün qabaqcıl adamlarından idi. Dəməklər ki, bütün musiqi alətlərində çalmağı bacarırdı. 1884-cü ildə Orta Asiyaya gedir və altı yaşlı Ələkbəri də özü ilə apardı. 1903-cü ildə Buxara şəhərində kiçik bir heyvanxana-balaqan təşkil edib tamaşalar verməyə başlayırlar. Qısa zamanda ələ şöhrət tapırlar ki, Buxara əmiri atəni qızıl, oğlu isə gümüş medallarla təltif edir. Kiçik Ələkbərin də təltif edilməsi təsadüfi deyildi. O, bütün tamaşalarda həmişə atası ilə birlikdə çıxış edirdi, qonqorluq, akrobatika ilə məşğul olur və velosipeddə çətin nömrələr göstərirdi.

Ələkbər artıq gənclik yaşında qədəm qoyanda timsah, fil və meymunlarla təlim keçməyə başlayır. Bir müddədən sonra şir də bu heyvanların sırasına əlavə olunur. Qısa müddət ərzində heyvan təlimçisi kimi şöhrət tapır, Rusiyanın şəhərlərinə qastrolla çıxır. 1917-ci ildə Kazan şəhərində qastrolla olarkən Ələkbərin heyvanları şəhərdə baş vermiş aclıq nəticəsində qınılır. Ələcsizliqdan qonqorluq və musiqiçi kimi çıxış edir.

1925-ci ildə Bakıya qayıdandan Ələkbər Fərrux sirkdə inibizbatçı işləyir. Lakin vəhşi heyvanlar ələdə etmək arzusu onu bir an da olusun tərk etmirdi. 1935-ci ildə Ham-burq şəhərində "Samson" və "Herta" adlı iki şirin qaydıtılmasına nail olur. 1936-cı ildə Leningradda (Sankt-Peterburq) daha iki şir gətirmək ona müəyyəs olur. 1937-ci ildən başlayarkən o artıq bu heyvanlarla sirkdə çıxış etməyə başlayır. Bu işdə həyat yoldaşı Züleyxa Fərrux da ona kömək edirdi.

Beləliklə, həmin ildən onlar Bakı sirkinin binasında müntəzəm çıxışlara başlayırlar. Onların şirlerle birlikdə ayı və itlərin də iştirak etdiyi qarışıq nömrələr tamaşaçıların çox xoşuna gəlir. Mənbələrdə Ələkbər və Züleyxanın milli geyimlərdə çıxış etmələri də qeyd olunur.

Sirk ustaları Rusiyanın bir çox şəhərlərində qastrollar səfərlərində olurlar. Ələkbər sonralar tamaşaçıların diqqətini daha çox cəlb etmək məqsədində heyvanları manejdə tamaşaçıların gözü qarşısında yedirtməyi qərara alır. Bu, çox təhlükəli idi. O, yoldaşlarının sözünü dinləməyərək heyvanları manejdə yedirtməyə başlayır. 1940-cı ildə Bryansk şəhərində Ələkbər arvadı ilə manejdə ayı və şirlerle birlikdə tamaşa göstərarkən necə olursa, manejin arxasındakı qapı açılır və külək onlardan sonra heyvanları yedirtmək üçün gətirilmiş ətin iyni içəri doldurur. Bunu duyan şirərdən biri Ələkbərin başına bağladığı qırmızı sarğıni ələ oxşadaraq onun

üstünə atılır və pəncəsi ilə başından sarğıni qoparıb didişdirməyə başlayır. Şirin dirnaqları onun başında dərin yara açdığından Ələkbər həşunu itirir. Arvadı irəliləyib Ələkbəri kənara kəməmək istəyərkən şir təzadən Ələkbərin üstünə atılır. Nə Züleyxanın şirli qəfəsə tərəf qovması, nə də yağınsöndürənlərin buraxdığı su şirəni Ələkbərin köməyinə çatdır. Beləliklə, Ələkbər həlak olur. Tanınmış heyvan təlimçisinin bu səhvi sonralar bütün heyvan təlimçiləri üçün dərs olur...

lik sirk təlimçimiz haqqında araşdırma aparən sənətsünasıq üzrə fəlsəfə doktoru Rəcəb Məmmədov qeyd edir ki, Ələkbər Fərrux bu faciənin qurbanına çevrilməsəydi, beş il sonra yaradılacaq milli sirk kollektivinin ən parlaq ifaçılarından biri olacaqdı.

Lale AZƏRİ

Xatirə təqvim

19-22 yanvar

Azərbaycan

19 yanvar 1873 – Azərbaycanın ilk maarifçi qadınlarından Həmidə xanım Əhmədov qızı Məmmədquzadə-Cavanşir (1873 - 6.2.1955) Ağcabədi rayonunun Kəhrizli kəndində anadan olub.

19 yanvar 1923 – Əməkdaş incəsənət xadimi Cavad Mirhəsin oğlu Mircavadov (1923 – 24.6.1992) Bakıda anadan olub. Müasir Azərbaycan təsviri sənətinin banilərindəndir.

20 yanvar 1882 – Şair Bədr Seyidzadə (Bədrəddin Mir Kazım oğlu Seyidzadə; 1882-1945) Bakının Keşlə kəndində anadan olub.

20 yanvar 1977 – Şair, publisist Zeynal Əliabbas oğlu Cabbarzadə (31.12.1920 -1977) vəfat edib. Uşaq və gənclər üçün çoxsaylı əsərlərin müəllifidir.

21 yanvar 1907 – Tarixçi və iqtisadçı, akademik Əlisəhbat Səmət oğlu Səmətəzadə (1907 - 22.1.1992) Bakının Əmirçan kəndində doğulub. Azərbaycan xalqının etnogenezinə dair tədqiqat əsərlərinin müəllifidir.

21 yanvar 1924 – Bəstəkar, Xalq artisti Şəfiqə Quləm qızı Axundova (1924 - 26.7.2013) Şəkidə doğulub. "Gələn qayısı" operasının, "Ev bizim, sirs bizim" operettasının, populyar mahnıların müəllifidir.

21 yanvar 1950 – Xalq şairi Zəlimxan Yusif oğlu Yaqub (1950 – 9.1.2016) Gürcüstanın Bolnisi rayonunun Kəpənəkçi kəndində doğulub. "Könülüm səsi", "Yolum əldən başlanıb", "Od aldığım ocaqlar", "Biz bir eşqin butasıyıq", "Şairin taleyi" və s. kitabların müəllifidir. Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri (2008-2016) olub.

21 yanvar 2000 – Bəstəkar, Xalq artisti Süleyman Ələsgərov (22.2.1924 - 2000) vəfat edib. "Ulduz", "Özümüz bilirik" operetaları, "Bahadır və Sona", "Solğun çiçəklər" operaları, "Bəyati-Şiraz" simfonik muğamı və digər əsərlərin müəllifidir.

21 yanvar 2008 – Azərbaycan vokal sənətinin tanınmış nümayəndəsi, SSRİ Xalq artisti Lutfiy İmanov (17.4.1929 - 2008) vəfat edib.

22 yanvar 1892 – Boyakar və qrafika ustası Bəhrüz Kəngərli (1892-1922) Naxçıvanda anadan olub. Əsərlərində Vətənin gözəlliklərini tərənnüm edib. Müxtəlif janrlarda 500-ə yaxın əsəri muzeylərdə sərgilənir.

Dünya

19 yanvar 1809 – Amerika yazıçısı və şairi, ədəbiyyatşünas Edqar Po (Edgar Allan Poe; 1809-1849) anadan olub. Ədəbiyyatda detektiv-fantastik janrın yaradıcısı sayılır.

19 yanvar 1839 – Fransız postimpressionist rəssamı Pol Sezann (Paul Cezanne; 1839-1906) anadan olub.

19 yanvar 1848 – Alman bəstəkarı və musiqişünası Avgust Keçmar (August Ferdinand Hermann Kretschmar; 1848-1924) anadan olub.

19 yanvar 1865 – Rus rəssamı, portret janrının ustası Valentin Serov (1865-1911) anadan olub.

20 yanvar 1804 – Fransız yazıçısı Ejen Syu (Marie Joseph Eugene Sue; 1804-1857) anadan olub. "Parisin sırları", "Məhəbbət uşaqları", "Əbədi Jid" və s. romanların müəllifidir.

20 yanvar 1920 – İtalyan kinorejissoru Federiko Fellini (Federico Fellini; 1920 - 31.10.1993) anadan olub. Beş dəfə "Oskar" mükafatına layiq görülüb. Filmləri: "Yol", "Kəbiriya gələcək", "Şirin həyat", "Səkkiz yarım" və s.

21 yanvar 1861 – Fransız rejissoru, dünya kinematografiyasının banilərindən biri Jorj Melyes (Maries-Georges-Jean Melies; 1861-1938) anadan olub. 1897-ci ildə yaradığı "Star Film" studiyasında qısametrajlı filmlər çəkib.

21 yanvar 1906 – SSRİ Xalq artisti, məşhur baletmeyster İqor Moiseyev (1906-2007) anadan olub.

22 yanvar 1561 – İngilis filosofu, tarixçi, şair Frensis Bekon (Francis Bacon; 1561-1626) anadan olub.

22 yanvar 1729 – Alman klassik ədəbiyyatının banisi, dramaturq, incəsənət nəzəriyyəçisi Qothold Əfrim Ləssinq (Gothold Ephraim Lessing; 1729-1781) anadan olub.

22 yanvar 1788 – İngilis şairi Corc Qordon Bayron (George Gordon Byron; 1788 - 19.4.1824) anadan olub. "Çayd Haroldun səyahətləri", "Don Juan", "Manfred" və s. poemaların müəllifidir.

22 yanvar 1898 – Rus rejissoru, kino nəzəriyyəçisi və pedaqog Sergey Mixayloviç Eyzenshteyn (1898-1948) anadan olub. Məşhur filmləri: "Oktyabr", "Aleksandr Nevski", "İvan Qroznı".

Hazırladı: Vüqar ORXAN

Afişa

18-20 yanvar

Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı (Nizami küç. 95)

19 yanvar F.Əlizadə - "İntizar" (opera) 19.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı (Füzuli meydanı 1)

19 yanvar H.Mirəlamov - "Xacalət" 12.00

19 yanvar Ə.Əmirli - "Ah, bu uzun sevdə yolu" 19.00

20 yanvar İ.Əfəndiyev - "Qarabagname" 19.00

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçı Teatrı (Nizami küç. 72)

19 yanvar Dilsuz - "Əlinca qalası" 14.00

19 yanvar T.Vəliyeva - "Mənim ağ geyərcinim" 19.00

Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı (Xaqani küç. 7)

19 yanvar V.Reznikova - "Durna bəliqin əmrilə" 12.00

19 yanvar F.Dostoyevski - "Karamazov qardaqları" 19.00

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı (Neftçilər pr. 36)

18 yanvar Rus xalq nağılı - "Maşa və Ayn" 12.00, 14.00

Rus xalq nağılı - "Qoğal" (rus dilində) 16.00

Azərbaycan Dövlət Pantomima Teatrı (Azadlıq pr. 10)

19 yanvar A.Çexov - "İl gəzdiren xanım" 18.00

20 yanvar N.Rüstəmov, S.Bədalova - "Underground" 18.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyası (İstiqlaliyyət küç. 2)

19 yanvar 20 Yanvar qurbanlarının xatirəsinə həsr olunmuş tədbir

U.Əhəbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

Azərbaycan Dövlət Xor Kapellası

Məşhur cazmen Bakıda konsert verəcək

Martın 2-də Heydər Əliyev Sarayında "Qremmi", "Emmi" və "Billboard" mükafatları laureatı Arturo Sandoval konsert proqramı ilə çıxış edəcək.

Caz pianoçusu və truba ifaçısı Arturo Sandoval zamanımızın görkəmli musiqiçilərindən biridir. Dizzi Gillespinin şagirdi olmuş Arturo Sandoval 12 yaşından klassik trubada ifa etməyə başlayıb və tezliklə caz dünyasını

özünə heyran etməyi bacarıb. O vaxtdan Arturo caz trubasında və flüqerhornada ifa edən məşhur musiqiçilərdən birinə, eləcə də pianoçu və bəstəkarla çevrilib.

Sandoval truba və orkestr üçün konsertlərinin müəllifidir. Onun hərtərəfli istedadını çoxsaylı ifaçılarla – Vudi Şo, Mişel Leqran, Coş Qroban, Toni Benet, Bill Konti, Stan Getz, Conni Metis, Frank Sinatra, Pol Anka, Rod Stüart, Alişa Kız və başqaları ilə birgə çıxışında da görmək mümkündür. Sandoval çoxsaylı filmlər üçün musiqi bəstələyib.

Xarkovda Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi və Art qalereya yaradılır

Ukraynanın ikinci böyük şəhəri olan Xarkovda bu ölkədəki səfirliyimizin nəzdində Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin, Art qalereya və Heykəl parkının açılışı üçün işlər yekunlaşıb.

Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyindən məlumat verilib ki, açılış yaz aylarında planlaşdırılır.

Bu layihənin reallaşması səfirliyin dəstəyi və təşəbbüsü ilə Ukraynanın Xəlx rəssamı, Xarkov Dövlət Dizayn və İncəsənət Akademiyası Heykəltəraşlıq kafedrasının müdiri Seyfəddin Qurbanov tərəfindən həyata keçirilib.

Mədəniyyət mərkəzi və Art qalereyanın əsas məqsədi Azərbaycan mədəniyyətinə və sənətinə təbliğ etmək, mədəni irsin qorunması, istedadlı uşaqların inkişafı və dəstəklənməsi, Ukraynanın sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və təkmilləşdirilməsi, humanitar aksiyaların həyata keçirilməsi və xeyriyyə fəaliyyətinin təbliği məqsədilə milli, regional və yerli proqramların həyata keçirilməsinə kömək etməkdir.

Özbək saytı Azərbaycan karvansaraları haqqında

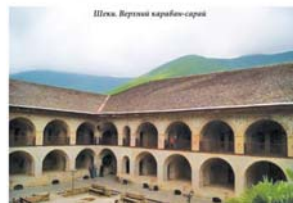
Daşqənddəki interpers.uz portalında özbək dilində "Azərbaycan karvansaraları və onların tarixi" adlı məqalə yer alıb.

Daşqənddəki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin dəstəyi ilə hazırlanan materialda architecture.az portalı və azərbaycanlı müəlliflər Aytən Səlimova və İlqar Əliyevin məqaləsindən istifadə edilib.

Materialda qeyd olunur ki, Azərbaycan tarixən karvan yolları Bakı, Şəki, Gəncə, Şamaxı, Qəbələ, Şabran, Naxçıvan kimi şəhərlərdən keçib. Məhz buna görə təcirlərin gəcələməsi və istirahət etməsi üçün bu şəhərlərdə müxtəlif karvansaralar inşa edilib ki, bunların da bir hissəsi günümüzdə qədr gəlib çıxıb.

Bildirilir ki, Şəkiddə XVIII-XIX əsrlərə aid beş karvansara olub. Bu şəhərdəki yuxarı və aşağı karvansaralar Cənubi Qafqazda ən böyük qonaq evləri hesab edilib. Yuxarı Karvansaraların otqarlarının sayı 300 olub, Aşağı Karvansara isə 242 otqardan ibarət olub.

Materialda Bakı, Gəncə, Şamaxı, Qəbələ, Şabran və Naxçıvan-dakı karvansaralar haqqında da məlumat verilir.

Ölkəmiz növbəti dəfə Nyu-York Moda həftəsində təmsil olunacaq. Dizayner Rüşət İsmayil bu-rada özünün "The Butterfly Effect" ("Kəpənək effekti") adlı yeni kolleksiyasını nümayiş etdirəcək.

Rüşət İsmayil hazırda ilk Azərbaycan və türk dizayneridir ki, onun kolleksiyaları moda dünyasının İtaliya, Dubay, İran, Beyrut moda həftələri kimi sanballı podiumlarında nümayiş etdirilib. "Fashion TV" kanalı onu 2018-ci ildə Avropanın ən yaxşı dizayneri adlandırıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycanı Nyu-York Moda həftəsində ilk dəfə məhz Rüşət İsmayil təmsil edib. 2018-ci ilin sentyabrında burada onun «Power of fire» ("Alovun gücü") kolleksiyası nümayiş etdirilib. Kolleksiya moda tənqidçiləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilib.

"Kəpənək effekti" Nyu-Yorkda təqdim olunacaq

Rüşət İsmayilın "Affair" brendinin moda defilesi ikinci dəfə rəsmi olaraq Nyu-York Moda həftəsində tədbirlər şəbəkəsinə daxil edilib. Defile fevralın 13-də "Springs Studio'da təqdim ediləcək. Qeyd edək ki, burada müasir dövrün ən məşhur dizaynerlərinin nümayişləri təşkil olunur.

Azərbaycanlı dizayneri Nyu-Yorkda təqdim edəcəyi 34 modeldən ibarət "The Butterfly Effect" kolleksiyasını yaratmağa Şimali Amerikaya səfərlərindən birində gördüyü "Monarx" kəpənəyi rəhətləndirib: kəpənəyin qara, narıncı və ağ rəngli naxışları kolleksiya üçün istifadə olunan parçaların hər rənglərində, həm də strukturunda əksini tapıb.

Pakistanda ebru sənəti təmsil edilir

Türkiyənin İslamabaddakı səfirliyi və Yunus Əmrə İnstitutu Lahor Türk Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə Pakistanda ebru sənəti təmsil edilir.

Tələbələr və sənətsəvarlərle bir araya gələn ebru sənətiçisi Nihal Türe bu sənətin tarixindən və texnikasından danışib. Türkiyədə ebrunun 600 ilə yaxın tarixi olduğunu bildirən usta bu sənətin ilk olaraq kitab və xəttatlıq lövhələrini bəzəmədə istifadə edildiyini diqqətə çatdırıb. Zaman keçdikcə ebru ayrıca bir sənət kimi formalaşıb.

Pakistan Milli Sənət Qalereyasının müdiri Amina İsmayil Pataudi ilk dəfə təqdim olunan ebru sənətinə böyük maraq göstərdiyini vurğulayıb: "İştirakçılara sertifikat verməyi düşünürük. Türkiyə səfirliyi ilə bu sənətlə əlaqəli fəaliyyətlərimiz davam edəcək".

Ebru sənətinin təmsilçisi tədbirləri İslamabad və Lahorda bir həftə davam edəcək.

Mehpara SULTANOVA

Madrid teatrı enerjini alqışlardan alacaq

"Gran Vno" Madrid teatrı tamaşaçıların generasiya eldiyi enerjini işlətməyə qadir olan ilk İspaniya teatrıdır. O, bu səbəbdən "EDP Gran Vno" adlandırılıb.

Növbəti 3 ildə teatrın hamiliyini öz üzərinə götürən "EDP" energetika şirkəti tərəfindən tamaşaçıların səslerini (alqışlar, salamlama, gülüş) qeydə alan xüsusi akustik toplu qurulacaq. Bu toplu tamaşalar zamanı səs titrəyişlərini yığacaq və qeydiyyata alacaq. Tamaşanın sonunda emal edilən səs kilovat-saatlarla çevriləcək.

Yığılan enerji haqqında məlumatlar teatrın sosial şəbəkələrindəki səhifələrində yayımlanacaq. Həmçinin teatrın

ekranlarından birində hər səudən sonra generasiya edilən kilovat-saatların say-gacı göstəriləcək. Ekrandan, həmçinin maksimal miqdarda enerji toplayan tamaşaların siyahısı da əks olunacaq.

XX əsrin ən yaxşı ekran əsəri

Amerika Kinematografçılar Cəmiyyəti (American Society of Cinematographers, ASC) yaranmasının 100 illiyi münasibətilə XX əsrin ən yaxşı filmi seçib.

Birinci yeri 1962-ci ildə rejissor Freddi Yanq tərəfindən lentə alınmış "Ərəbstan Laurens" ("Lawrence of Arabia") filmi tutub.

Filmin çəkiliyi sərəit ASC mütəxəssislərini heyratə gətirib. Kinolentin açıq hava səhnələri İordaniyanın Cəbəl əl-Tubayk şəhərində lentə alınıb. Həmin vaxt orada hava dərəcəsi dərəcədə isti olub və ən yaxın su mənbəyi 240 kilometr məsafədə imiş. Bununla belə, çəkiliş qrupunun peşəkariyyəti sayəsində yeddi "Oskar", dörd "Qızıl qlobus" və bir çox başqa mükafatları layiq görülməsinə arsa vermiş.

Eyni zamanda ilk onluqda "Ülgüc üzərində qaçan" (1962), "Apokalipsis bu

gün" (1979), "Vətəndaş Keyn" (1941), "Xaç atası" (1972), "Quduz öküz" (1980), "Konformist" (1970), "Biçin günləri" (1978), "2001-ci il. Fəza odiseyası" (1968) və "Fransa rabitəçisi" (1971) kimi ekran əsərləri yer alıb.

Rus filmlərindən rejissor Mixail Kalatozovun 1964-cü ildə çəkdiyi "Man Ku-bayam" dramı reytingdə 39-cu yerdə qərarlaşıb.

SƏBİNƏ

"Astana Opera"nın Avropa fəthi

Qazaxıstanın "Astana Opera" teatrının balet truppası yarımnı ilk günlərində İspaniya və İtaliyaya qastral səfərinə çıxıb. 36 nəfərlik balet heyəti müxtəlif şəhərlərdə 17 tamaşa oynayıb. P.L.Çaykovskinin "Şelkunçik" və "Sonalar gölü" baletlərinin tamaşaları barədə hər iki ölkənin informasiya vasitələri mətbuat yazılar dərc edib, seyrçilərsə təəssüratlarını bölüşüblər.

"L'Eco" və "Liquira No-tizie" qəzetlərinin teatr icmalçısı Klavdiya Almansı yazır: "Astana Opera"-nın balet artistləri Genuya-da klassik sənət xirdələrinin gözəlliklərini tam doğrultdular. Karlo Felipe teatrında oynanılan "Şelkunçik" baleti çox yüksək səviyyədə təqdim edildi.

Tamaşacıları səhri bir axtarış bəxş edildi. Salon böyük usta Yuri Qriqoroviçin misilsiz xoreografiyası sayəsində insanın ruhunu zəbt edən gözəl quruluşun seyrindən zövq aldı. Teatr 2013-cü ildə yaradılışda da, artıq beynəlxalq səhnədə öz yerini tutub".

Qastral səfəri ölkənin Mədəniyyət və İdman Nazirliyinin dəstəyi ilə "Ruxani janğıru" proqramı çərçivəsində reallaşıb.

"Gəlmə" Hindistana gedəcək

Q.Kamal adına Tatarıstan Dövlət Akademik Teatrı ilk dəfə Hindistana gedəcək. Teatr Hindistan Milli Dram Məktəbinin təşkil etdiyi festivalda çıxış edəcək. Kollektiv fevralın 6-dan 8-dək Dehli və Varanasi şəhərlərində rejissor F.Bikçanbayevin quruluşunda S.Qaffarovanın "Gəlmə" pyesini oynayacaq.

Artıq bir neçə festivala dəvətli olan tamaşanın baş qəhrəmanı Nakiy P.Dünya müharibəsində əsir düşən sovet əsgərlərindən biridir. Əsirlikdən azad olunduqdan sonra həbs edildiyindən qorxan Nakiy tale Kanadaya aparıb çıxarır. Orada tatar milli adət-ənənələrini yaşatmağa çalışır, tatar yeməkləri bəşirir, Həllouin əvəzinə Sabantuyu bayram edir. Bir gün qonşusu, onun kimi "gəlmə" olan şotlandiyalı Samuel xəbər gətirir ki, indən belə keçmiş sovet vətəndaşları vətənə dönə bilərlər... Əsl tamaşa da elə bundan sonra başlayır.

Türkdillil teatrılar "Tuğanlıq"da bir araya gələcək

Mayın 23-dən 30-dək Başqırdıstanın paytaxtı Ufada türkdillil teatrılar VII "Tuğanlıq" Beynəlxalq festivalı keçiriləcək. Festivalın proqram direktoru Aysıl Səğitova bildirir ki, builki festivalda 13 tamaşa oynanılacaq. Başqırdıstan Dövlət Akademik Dram Teatrının "Züleyxa gözəllərini ağır" və Tatarıstan Dövlət Akademik Teatrının "Məgər bu, həyatdır?..." tamaşaları bir neçə nominasiyada festivalın "Qızıl maska" mükafatına namizəddir.

Məşhur yakut rejissoru Sergey Popatovun quruluş verdiyi iki tamaşa – "Sillaq qızın yumşalması" ("DYDOR") teatrı, Özbəkistan) və "Çeynə" (Altay Dram Teatrı) tamaşaları da Ufada göstəriləcək. Qazaxıstanın Akmolı Muşiqili Dram Teatrı isə "Roméo və Cülyetta" tamaşası ilə çıxış edəcək.

A.Səğitova əmindir ki, Örgüzistan Teatrılar Birliyi'nin M.Y.Lermontovun əsərləri əsasında hazırladığı "Demon" etnik saundramı da maraqla qarşılanacaq. O, Azərbaycanı təmsil edəcək "DOM" müstəqil teatrının müasir qaçqınlar haqqında "Limbo" immersiv (iştirak effekti yaradan) tamaşası "Tuğanlıq" üçün qeyri-adi formata göstəri kimi səciylənəndir. "Bostanq" müstəqil teatr şirkətinin Nazim Hikmətin məktub və şeirləri əsasında hazırlanmış "Pirayə" monotamaşası Türkiyə teatrını təmsil edəcək.

Xakasiya Milli Dram Teatrı E.Hemingvayın "Qoca və dəniz" povestinin teatr versiyası ilə Ufaya gələcək. Qaqaz Milli Teatrı "Öziz Pamela" tamaşası ilə festivala qatılacaq. Yeri gəlmişkən, C.Patrikin eyniadlı pyesi əsasında hazırlanmış tamaşaya azərbaycanlı rejissor Tural Mustafayev quruluş verib. Kırım Tatar Dövlət Akademik Muşiqili Dram Teatrı "Evlenmə", Tıva Milli Muşiqili Dram Teatrı "Çadağan" muşiqili əfsanəsi ilə "Tuğanlıq" a qonaq olacaq.

Festival günlərində "Mədəniyyətlərin dialoqu və türkdillil teatr" adlı elmi-praktik konfrans da keçiriləcək.

Hazırladı: GÜLCAHAN

Məsəlil Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəhbərliyi və kollektiv Məsəlil Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru Vəkil İsmayilova qardaşı

Akifin

vəfatından kədərliandığını bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət ələsin.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Moskva pr. 1D,
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-57-72 (redaktor)
530-34-38 (məsul katib)
430-16-79 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisensiya № AB 022279

İndeks: 0187

"Mədəniyyət" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5245

Sifariş: 197

Buraxılışa məsul: Fəzail Yünisli

Yazılarda faktlara görə müəllifin cavabdehdir.

Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilib.